

Друштво судија Србије

**ЗАКОН
О ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ
У ПРАКСИ**

Београд, 2007.

Штампање ове публикације омогућила је
Организација за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС)

Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Serbia

Издавач:

Друштво судија Србије

11000 Београд, Алексе Ненадовића 24/1

тел/факс (011) 344-31-32, e-mail jaserbia@verat.net, www.sudije.org.yu

За издавача:

Драгана Бољевић

Главни и одговорни уредник:

Јасмина Станков-Бабић

Лектор и коректор:

Мр Александра Антић

Технички уредник:

Лидија Каралејић

Графичко обликовање:

Денис Викић

Штампа:

Интерклима

Тираж:

1.000 примерака

ISBN 978-86-904417-2-3

Ова публикација је резултат пројекта **Закон о извршном поступку у пракси**, а њено објављивање подржала је Организација за европску безбедност и сарадњу, Мисија у Србији.

Користимо прилику да изразимо захвалност ОЕБС-у и свим колегама који су у оквиру овог пројекта учествовали на семинарима и тако допринели његовој реализацији.

Тим пројекта

Јасмина Станков-Бабић

судија Општинског суда у Зрењанину

Лидија Каралејић

менаџер канцеларије Друштва судија Србије

Почетком 2005. године судови су отпочели са применом новог Закона о извршном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04 од 22. 11. 2004. године), чиме је, будући да је истовремено ступио на снагу и нови Закон о парничном поступку, отворен процес реформе националног процесног законодавства.

Судски извршни поступак има изузетан значај у области одлучивања о грађанским правима и обавезама. У овом поступку судови спроводе принудно остварење потраживања по одлукама донетим у поступку пред судом, арбитражом и Судом части Привредне коморе и спроводе поступак обезбеђења потраживања. Уколико у извршном поступку изостане успешно остварење потраживања или ако овај поступак дуже траје, остаје без смисла одлука о постојању грађанског права, оно остаје само декларација. Крајњи циљ судске заштите је остварење права, а управо га ефикасан извршни поступак обезбеђује. Извесност успешног остварења потраживања отвара могућности и смањује ризике уговарања, међусобних односа предузетника и физичких лица, страних улагања. То је пут којим се обезбеђује већи степен правне сигурности.

Друштво судија Србије је у дужем периоду, кроз израду предлога за измену и допуну процесних закона, као и кроз организовање расправа које су предходиле усвајању ових закона, настојало да избори активно учешће и положај судија у процесу реформе регулативе извршног и парничног поступка. Опредељење за овакво ангажовање Друштва судија Србије логично је и јасно. Наиме, праву оцену и проверу постојећих решења садржаних у законима којима се уређују судски поступци могу дати само судије које, примењујући их свакодневно, најбоље могу уочити проблеме у њиховој примени.

Како је подстицај реформе судства кроз унапређење процесних закона једно од најактуелнијих питања у овом тренутку, Секција за грађанско право Друштва судија Србије, уз подршку Организације са Европком безбедност и сарадњу, Мисија у Србији, реализовала је у периоду од 19. 05. 2006. године до 07. 12. 2006. године пројекат „Закон о извршном поступку у пракси“ кроз организовање седам једнодневних семинара, у којима је учествовало укупно 162 судија из целе земље.

У односу на значај поступка извршења, овој области до сада није дата потребна пажња, број семинара, округлих столова и радова на тему судског извршног поступка релативно је мали. С друге стране, у пракси судова велики је број извршних поступака који су у току, а значајан је и број окончаних поступака извршења који нису довели до успешног остварења потраживања. Ово је био додатни разлог за организовање семинара на тему примене Закона о извршном поступку.

Семинари у оквиру овог пројекта одржани су следећим редом:

19. маја 2006. године у Нишу, у хотелу „Рицент клуб“, одржан је први семинар, на коме је присуствовао много више судија него што их је било пријављено. У раду семинара учествовале су судије Окружног суда у Нишу, Општинског суда у Нишу, Општинског суда у Алексинцу, Општинског суда у Сврљигу, Општинског суда у Приштини, Окружног суда у Пироту, Општинског суда у Пироту, Општинског суда у Димитровграду, Окружног суда у Прокупљу, Општинског суда у Прокупљу, Општинског суда у Куршумлији, Општинског суда у Лесковцу, Општинског суда у Власотинцу, Општинског суда у Лебану, Окружног суда у Врању, Општинског суда у Врању, Општинског суда у Владичином Хану, Општинског суда у Бујановцу, Окружног суда у Зајечару, Општинског суда у Зајечару, Општинског суда у Сокобањи и адвокати из Врања. Учесници семинара у Нишу су највишим оценама оценили семинар, истакли су да је избор тема и начин њиховог презентовања одличан. Најкориснији део семинара према мишљењу учесника била је дискусија, одговори на спорна питања, тумачење примене нових института, поступак извршења на непокретностима, поступак по приговорима на решења. Истакли су да су нова решења закона побољшала поступак извршења незнатно и то у делу који се односи на продужени поступак и поступак извршења на непокретностима и у делу који се тиче дужине трајања поступка. Решења у закону која обезбеђују ефикасно остваривање права у поступку јесу она која се односе на заштиту повериоца, економичност, ефикасност, законитост, продужени поступак извршења и продају непокретности. Учесници су као теме будућих семинара предложили следећа питања и проблеме: извршења у поступку реструктурирања предузећа, обезбеђење потраживања, хипотека, застарелост потраживања, продаја непокретности. Сугестије учесника односили су се на то да треба чешће организовати семинаре из ове области јер постоје многе нејасноће и проблеми у примени закона, а значајан је и коментар да су све судије излагале теме на практичан начин, што је за тумачење нових института било корисно.

Други семинар у оквиру овог пројекта одржан је 9. јуна 2006. године у Новом Саду, у хотелу „Сајам“. Судије Окружног суда у Новом Саду, Општинског суда у Новом Саду, Општинског суда у Зрењанину, Општинског суда у Кикинди, Општинског суда у Новом Кнежевцу, Окружног суда у Суботици, Општинског суда у Суботици, били су његови учесници. Према њиховом мишљењу, семинар је у потпуности успео, а најкориснији део била је дискусија и расправа о спорним питањима. Истакли су да су нова решења закона побољшала поступак извршења у одређеној, не великој мери, јер је много контрадикторности. Ефикасно остваривање права у поступку обезбеђују она решења у закону у којима су рокови дефинисани, у којима се покретне ствари дужника досуђују извршном повериоцу, и у којима постоји могућност одлучивања о предлогу за противизвршење без одржавања рочишта, чл. 5 ЗИП. Делотворнији поступак ометају она решења у закону која се односе на одлагање извршења на предлог извршног дужника, као и контрадикторне одредбе закона. Извршења на акцијама и хартијама од вредности, привремене мере, продаја непокретности, неке су од тема које су учесници пред-

ложили за будуће семинаре. На крају су учесници истакли да је семинар добро организован, упућена је похвала свим предавачима и веома непосредном односу предавача и учесника, а похваљен је и напор да се нова законска решења приближе онима који их примењују.

16. јуна 2006. године у Крагујевцу, у хотелу „Шумарице“, одржан је трећи семинар. Његови учесници су биле судије Окружног суда у Крагујевцу, Општинског суда у Крагујевцу, Општинског суда у Тополи, Општинског суда у Баточини, Општинског суда у Рачи, Општинског суда у Врњачкој Бањи, Општинског суда у Рашки, Окружног суда у Краљеву, Општинског суда у Параћину, Општинског суда у Свилајнцу, Општинског суда у Ђуприји, Општинског суда у Чачку, Општинског суда у Гучи, Општинског суда у Горњем Милановцу. Сви учесници су се сложили у томе да је избор тема на семинару одличан, да је нарочито добро обрађена тема извршења на непокретностима, а да је најкориснији део семинара био онај са питањима и одговорима. Истакли су да су нова решења закона побољшала поступак извршења у делу који се односи на краће рокове, доставу и продају непокретности, а неки су учесници изјавили да је поступак извршења побољшан у већој мери, али да има мањкавости које морају бити измењене. Решења у закону која су препрека постизању делотворнијег поступка јесу завршне одредбе које омогућавају примену како старог тако и новог закона, дужина поступка и рокови. Као тему будућег семинара предложили су непосредну погодбу. Учесници овог семинара су похвалили семинар у целости, али сматрају да веома кратко траје.

23. јуна 2006. године у Београду, у хотелу „Метропол“, одржан је четврти семинар у оквиру овог пројекта, а његови учесници биле су судије Четвртог општинског суда у Београду, Окружног суда у Панчеву, Општинског суда у Ковину, Општинског суда у Великој Плани, Општинског суда у Смедеревској Паланци, Општинског суда у Смедереву, Општинског суда у Пожаревцу, Општинског суда у Сопоту, Општинског суда у Младеновцу, Општинског суда у Обреновцу и адвокати из Београда. Најкориснији део семинара према мишљењу учесника били су одговори на спорна питања, затим, поступак извршења на непокретностима, одлагање извршења, део везан за примену старог и новог ЗИП-а, односно ЗПП-а, као и дискусије поводом свих реферата. Учесници су изјавили да су нова решења у закону у недовољној мери побољшала поступак извршења, док су неки мишљења да су га само делимично убрзала јер дужници и даље врше разне злоупотребе. Решења у закону која би обезбедила ефикасно остваривање права у поступку јесу: боље дефинисање појединих законских одредби, скраћивање рокова и спречавање евентуалних злоупотреба од стране дужника. Решења у закону која су препрека постизању делотворнијег поступка јесу: забрана продаје сувласничког удела дужника без сагласности другог сувласника, правни лекови, чл. 16 ЗИП-а, достављање, остављање дужнику могућности за разне злоупотребе и одуговлачење поступка. Доказивање у извршном поступку, извршење одлука донесених у радним споровима, тешкоће код спровођења извршења на терену нека су од питања која су предложена за неке будуће семинаре. Учесници овог семинара сматрају да је он веома користан, посебно су похвалили то што је после излагања сваког из-

лагача уследила дискусија о спорним питањима из праксе, изјавили су да је семинар професионално организован и да такве семинаре треба организовати чешће. Предложено је да треба ангажовати судије окружног суда ради бољег сагледавања и решавања спорних питања са становишта првостепеног и другостепеног суда, и ради усаглашавања судске праксе.

10. новембра 2006. године на Златибору, у хотелу „Новаков двор“, одржан је пети семинар. Учесници овог семинара биле су судије Окружног суда у Ужицу, Општинског суда у Ужицу, Општинског суда у Пожеги, Општинског суда у Бајиној Башти, Општинског суда у Прибоју, Општинског суда у Новој Вароши, Општинског суда у Косјерићу, Општинског суда у Пријепољу, Општинског суда у Ивањици, Окружног суда у Новом Пазару, Општинског суда у Новом Пазару, Општинског суда у Сјеници. Учесници семинара су предавања и организацију семинара оценили највишим оценама. Најкориснији део семинара за већину учесника била је размена мишљења, дискусија и одговори на питања, поступак извршења на непокретностима, а многи учесници су изјавили да је све подједнако важно и корисно – и теме реферата и коментари и дискусија учесника семинара. Истакли су да постоји потреба за организовањем оваквих семинара зато што нова решења садрже делове ЗИП-а које је потребно преуредити, и предложили да треба укључити судије Врховног суда Србије. Мишљење учесника је да су нова решења Закона побољшала поступак извршења незнатно, да су у неким питањима добра а у некима је закон недоречен и поједине норме у колизији. Истакли су да се ефикасно остваривање права у поступку обезбеђује законским решењем са утврђеним роковима за поступање странака, а да су препрека постизању делотворнијег поступка она решења у закону у којима постоји непрецизност, узајамна неусаглашеност одредаба, недореченост појединих одредаба ЗИП-а, нпр. чл. 101, чл. 54, као и она решења која се односе на правне лекове. Питања и проблеми из ове области који су предложени као теме неког будућег семинара јесу продаја имовинских права, државина, продаја непокретности, питање овлашћења извршног судије *ex officio*. Учесници семинара сматрају је да је потребно организовати и скупове извршних радника ради едукације и размене мишљења, затим, да је потребно иницирати измену закона уз активно учешће судија и да треба ангажовати теоретичаре као тумаче законских норми. Похвалили су настојање да се суштински помогне судијама да правилно примене спорне и нејасне одредбе ЗИП-а.

23. новембра 2006. године у Окружном суду у Ваљеву одржан је шести семинар у оквиру овог пројекта. Судије Окружног суда у Ваљеву, Општинског суда у Ваљеву, Општинског суда у Осечини, Општинског суда у Лајковцу, Општинског суда у Љигу, Општинског суда у Мионици, Окружног суда у Шапцу, Општинског суда у Шапцу, Општинског суда у Лозници, Општинског суда у Крупњу, Општинског суда у Владимирцима, Општинског суда у Коцељеви, Општинског суда у Богатићу, били су учесници овог семинара. Учесници семинара истакли су да је семинар одлично организован и да сматрају нужним организовање таквих семинара. Најкориснији део семинара према мишљењу учесника био је продаја непокретности, указивање на спорна питања у пракси, а према мишљењу већине цело

семинар је био користан. Сматрају да нова решења закона јесу побољшала поступак извршења али делимично и недовољно, пре свега у погледу убрзања поступка код намиривања новчаних потраживања. Решења у закону која обезбеђују ефикасно остваривање права у поступку јесу продаја непокретности ради намирења потраживања, затим она решења која онемогућавају одуговлачење поступка од стране дужника, односно, кратки рокови, посебно су издвојили чл. 265 ЗИП-а. Решења у закону која су препрека постизању делотворнијег поступка, према њиховом мишљењу, јесу рокови, достава, решења по којима по захтеву повериоца може бити неограничен број усмених јавних продаја непокретности, институти који извршном дужнику омогућавају одуговлачење поступка извршења. На крају семинара учесници су изјавили да је дискусија оно што је најважније, да је семинар користан и да показује да има судија и адвоката који свој посао воле и свесни су његовог значаја.

7. децембра 2006. године у Вршцу, у хотелу „Вила Брег“, одржан је седми семинар у оквиру овог пројекта. У раду семинара учествовале су судије Окружног суда у Панчеву, Општинског суда у Панчеву, Општинског суда у Ковачици, Општинског суда у Белој Цркви, Општинског суда у Алибунару, Општинског суда у Ковину, Општинског суда у Вршцу, Окружног суда у Зрењанину, Општинског суда у Зрењанину, Општинског суда у Инђији, Општинског суда у Руми, Општинског суда у Шиду, Општинског суда у Сремској Митровици и адвокати из Вршца. И овај семинар је оцењен највишим оценама. Као најкориснији део семинара учесници су издвојили теме о противизвршењу, извршењу на непокретностима, скраћеном поступку и одговоре на конкретна питања, а од посебног значаја била им је отвореност предавача да изнесу своје мишљење, саслушају коментаре и потакну дискусију. Мишљење је учесника да постоји потреба за организовањем оваквих семинара јер пракса то налаже. Према мишљењу неких учесника, нова решења Закона јесу побољшала поступак извршења знатно, и јесу га убрзала и побољшала положај извршног повериоца, док неки сматрају да су га недовољно, па чак и нимало побољшала. Решења која у закону обезбеђују ефикасно остваривање права у поступку јесу хитност поступања, скраћење рокова, као и оне одредбе које се односе на позицију повериоца. Истакли су да је препрека постизању делотворнијег поступка садржана у оним законским решењима која предвиђају могућност одлагања извршења на предлог дужника, чл. 101 ЗИП-а, учешће првостепеног суда у оцењивању основаности жалбе, непотребна рочишта, велику дужину неких рокова, чл.123 ЗИП-а. За теме будућих семинара издвојили су заснивање заложног права, дејство уписа заложног права на покретнинама у регистар, предлог новог ЗИП-а, претходне и привремене мере. Посебно су похвалили све предаваче и истакли да Друштво судија Србије треба да публикује афирмативну оцену свог учинка.

Семинари су подразумевали интерактивну комуникацију предавача и учесника, која је за циљ имала уједначавање судске праксе кроз размену практичних искустава између судија са подручја различитих судова из целе Србије и анализу реалног побољшања извршног поступка у складу са новим решењима садржаним у Закону.

Циљ семинара није била само едукација судија и њихова припрема за примену нових решења датих у Закону о извршном поступку, већ и уочавање конкретних евентуалних несавршености и недоречености постојеће регулативе судског извршног поступка, те дефинисање предлога за измену законских решења у правцу побољшавања услова рада судова. То је пут којим се обезбеђује ефикаснији и квалитетнији рад судова и на тај начин враћа у пуној мери углед и снага судске власти.

Семинари организовани на описани начин имају за циљ развијање међусобне комуникација и подстицање судија на креативан приступ у решавању практичних проблема, али не само кроз тумачење постојећег текста закона, већ и кроз непосредно учешће у стварању могућег, новог текста закона. Само такав приступ иницираће побољшање постојеће регулативе. Судије морају упорно и јасно истицати проблеме који се појављују у свакодневној примени нових процесних закона, јер је управо на њима, као гласу струке, задатак да иницирају њихову промену. Таква улога судија посебно добија на значају уколико се води рачуна о чињеници да је правосуђе област која ће претрпети доста измена у наредном периоду, у условима када ће се законодавни оквир брзо мењати, допуњавати и повећавати.

Током реализације семинара „Закон о извршном поступку у пракси“ интерактивна комуникација учесника и предавача дефинисала је она решења у закону која представљају највеће проблеме у поступању судија или су препрека остварењу делотворнијег поступка. Намера законодавца је била да се путем нових решења у Закону о извршном поступку обезбеди ефикасно остваривање потраживања поверилаца, у поступку који ће обезбедити правичну судску заштиту у разумном року. Међутим, нека од датих решења нису, применом у пракси, остварила прокламовани циљ.

Јединствена оцена готово свих учесника семинара била је да треба приступити детаљној редакцији текста Закона како би се отклониле супротности, нелогичности и недоследности између појединих законских одредаба. Кроз дискусију учесника и предавача указано је на решења садржана у Закону о извршном поступку која представљају препреку остварењу делотворнијег поступка, а као примере представљамо следећа отворена питања:

Одредбама чл. 5, 258, 259 и 67 прописани су рокови за поступање судија у поступку извршења. С обзиром на оптерећеност судија предметима и укупан број судија које поступају у поступцима извршења, тешко је испоштовати веома кратке рокове који су утврђени наведеним одредбама. Осим судија у предметима поступа и писарница, односно записничари, тако да брзина поступања у сваком појединачном предмету није увек под потпуном контролом самог судије, поготово ако се има у виду застарела организација рада помоћних служби, те одсуство јединствених информационих система у судовима. Посебно је непримерено да се једино у Закон о извршном поступку уносе одредбе којима се указује на непостапање судија у роковима које закон прописује, те утврђује да такав рад представља несавестан и нестручан рад судија у смислу одредаба Закона о судијама. Оцена је да таквим одредбама није место у процесним законима, већ искључиво у Закону о судијама.

Важећи Закон о извршном поступку не предвиђа могућност упућивања извршног дужника на парнични поступак ради проглашења да је извршење недопуштено у ситуацији када се поводом изјављеног правног лека између извршног дужника и извршног повериоца појаве спорне чињенице које се односе на само потраживање. Оцењено је да је такво решење недостатак, будући да на тај начин како првостепени тако и другостепени суд мора у извршном поступку одлучивати о спорним чињеницама, што није примерено природи ванпарничног поступка, у коју групу спада и судски извршни поступак. Непостојање одредаба о упућивању дужника на парнични поступак у одређеним ситуацијама, у Закону о извршном поступку, приморава првостепени суд да изводи доказе, поступајући по изјављеним жалбама извршног дужника против решења о извршењу и да ради расправљања о изјављеном правном леку одређује рочиште, те уколико сам не одлучи о жалби, у смислу члана 19 ЗИП-а, другостепени суд мора оцењивати доказе које је извео првостепени суд.

Одредбом члана 57 ЗИП-а прописано је да је у току поступка извршења надлежни орган унутрашњих послова дужан да пружи судском извршитељу сву помоћ неопходну за спровођење извршења, а да се при поступању органа унутрашњих послова примењују прописи о унутрашњим пословима. Оваква регулатива наведене одредбе омогућује органима унутрашњих послова да реагују и пружају адекватну асистенцију при спровођењу извршења само када дође до физичког насиља, било над судским извршитељем, било над неким од учесника у поступку. Највећи број учесника семинара оценио је да би једно од адекватнијих решења било успостављање посебне судске полиције која би асистирала приликом спровођења извршења по захтеву суда, када суд оцени да је таква асистенција потребна, а да пре тога није обавезно дошло до физичког насиља, тј. физичког отпора.

Одредбом члана 64 став 1 и 2 ЗИП-а регулисано је одлагање извршења на предлог извршног дужника, уз обавезу суда да о таквом предлогу одлучује након одржаног рочишта. Оцењено је да овакво решење успорава поступак и доводи суд у ситуацију да технички не може заказати и одредити рочиште у кратком року, уколико је извршење већ заказано, те да би целисходније било предвидети да се рочиште ради расправљања о предлогу дужника за одлагање извршења одржава по потреби, с тим да на суду остаје оцена да ли постоје разлози да се пре одлучивања о предлогу за одлагање рочиште одржи.

Ново и добро решење о регистрацији и публицитету судског заложног права из члана 76 Закона о извршном поступку (извршење на покретним стварима ради остварења новчаног потраживања) у пракси је створило проблеме, с обзиром на чињеницу да Агенција за привредне субјекте овај поступак усложњава и пролонгира постојањем одређених образаца и формулара које би суд био у обавези да попуњава одређеним подацима и доставља Агенцији. У том смислу неопходно је наћи ефикасно решење у циљу успешније комуникације између надлежних органа правосуђа и Агенције за привредне регистре. Једноставна и ефикасна законска решења у циљу убрзања поступка обезбедила би и сигурнији положај извршног повериоца.

Уочена је потреба да се отклони несагласност између одредаба чл. 95 став 2 и члана 97 ЗИП-а (продужени поступак извршења ради наплате новчаног потраживања односно упис у књигу извршних дужника). Према садашњој одредби члана 95 став 2 ЗИП-а, суд мора извршити упис у књигу извршних дужника у року од 3 дана од пријема изјаве о имовини, а чл. 97 став 1 ЗИП-а прописује да се поводом уписа доноси решење против којег се може изјавити приговор у року од 3 дана од дана достављања. Према ставу 3 члана 97 ЗИП-а, приговор задржава уписивање извршног дужника у књигу извршних дужника. С обзиром на дата законска решења, суд је у ситуацији да не може испоштовати рок прописан чланом 95 став 2 ЗИП-а, односно упис у књигу извршних дужника не може се извршити у прописаном року од 3 дана када се против решења на основу ког треба извршити упис приговор изјављује у року од 3 дана од дана достављања решења. Стога је потребно дефинисати решење да рок за упис у књигу извршних дужника буде нешто дужи, а да евентуално изјављени приговор не задржава упис извршног дужника у књигу извршног дужника.

Одредбом члана 101 став 1 ЗИП-а прописано је да ће суд одредити извршење на непокретности на којој је извршни дужник сувласник, ако постоји сагласност других сувласника. Језичко тумачење наведене одредбе упућује на то да је у случају да када суд одреди извршење само на сувласничком уделу извршног дужника на одређеној непокретности, потребна сагласност других сувласника за одређивање таквог извршења. Став 2 истог члана упућује на то да се одредба односи на извршења предајом целе сувласничке непокретности иако је извршни дужник на истој сувласник само са одређеним идеалним делом, наравно, уз сагласност свих сувласника. Оцена највећег броја учесника је била да одредбу члана 101 ЗИП-а треба тумачити циљно и то тако да када се извршење одређује само на сувласничком уделу извршних дужника сагласност преосталих сувласника не буде потребна, али да је неопходна у ситуацији када се решење предлаже на целој непокретности на којој је извршни дужник сувласник само у једном идеалном делу. Намера законодавца била је да побољша положај извршног повериоца, да му омогући лакше намирење новчаног потраживања и у ситуацији када је извршни дужник само сувласник на идеалном делу непокретности, јер је познато да се сувласнички удео много теже продаје. С обзиром на недоумице које изазива стилизација одредбе чл. 101 став 1 ЗИП-а, потребно је извести редакцијске измене ове одредбе.

Указано је на неусаглашеност одредбе чл. 122 став 5 ЗИП-а која прописује враћање положеног јемства понудиоцима чија понуда није прихваћена и то одмах по закључењу јавног надметања и одредбе члана 128 став 5 ЗИП-а којом се прописује да се из положеног јемства три понуђача (чл. 128 став 4 ЗИП-а) подмире трошкови нове продаје и надокнађује евентуална разлика између цене постигнуте на ранијој и новој продаји у случају да нико од тих понуђача не положи цену према редоследу висине својих понуда. Очигледно је да је потребно да Закон предвиди да се у случају постојања три најповољнија понудиоца њихов износ јемства задржава до истека рока уплате цене, а због могућности да суд позове сваког наредног понудиоца у случају да први најповољнији понудилац не положи цену.

Један број учесника указао је на евентуалне негативне последице решења датог у члану 123 став 2 Закона о извршном поступку. Овом одредбом прописано је да се рочиште за продају непокретности неће одржати ако је извршни поверилац једини понудилац. Постојеће решење приморава извршног повериоца да на рочиште за продају доводи лица која ће формално учествовати у надметању, чиме је отворен пут злоупотреби права, што свакако није била намера законодавца.

Оцена једног броја учесника била је да је у прелазним и завршним одредбама Закона о извршном поступку требало предвидети такво решење које би омогућило да се поједини нови институти (продужени извршни поступак, обавезе извршног дужника да сам укаже на место где се налазе покретне ствари, обавезе извршног дужника да сам достави име новог послодавца под претњом новчаног кажњавања) примене и на извршне поступке који су започети до дана ступања на снагу новог Закона о извршном поступку, чиме би се избегла ретроактивност овог закона у односу на све поступке, а ипак омогућила примена нових института који би погодвали извршном повериоцу.

Један број учесника указао је на потребу да решење из члана 253 став 1, који се односи на круг веродостојних исправа на основу којих се може спровести скраћени извршни поступак, не треба да има генералну одредницу, већ да веродостојне исправе и за ову врсту поступка треба да буду таксативно набројане и да се у суштини сведу на средства плаћања. Ово из разлога јасног разликовања скраћеног извршног поступка од класичног поступка извршења, на основу веродостојне исправе из члана 36 ЗИП-а. У одредбама члана 256 ЗИП-а које говоре о разлозима за приговор против решења о извршењу по скраћеном поступку таксативно су побројани сви разлози из којих дужник има право приговора, као и докази које је извршни дужник дужан да поднесе уз приговор, те стога треба изједначити положај странака у поступку.

Током организовања и реализације семинара, дефинисање најзначајнијих спорних питања која се у праски јављају приликом примене Закона о извршном поступку било је условљено ограниченим временом за дискусију, као и чињеницом да је комуникација учесника семинара и предавача делом била везана за садржину тема презентованих радова. Међутим, постигнути резултати свакако нису занемарљиви. Уочавање недоречености постојећих решења у Закону о извршном поступку резултат је креативног потенцијала судија који још није довољно искоришћен. Могућности за даљи рад у циљу побољшања регулитаве извршног поступка нису исцрпљене, оне су тек отворене. С обзиром на значај ове теме, добро би било у будућности посветити јој више пажње, инсистирати на међусобној комуникацији и користити искуства стечена на семинарима у оквиру овог пројекта.

ПРИМЕНА СТАРОГ И НОВОГ ЗАКОНА О ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ У ПОСТУПЦИМА ИЗВРШЕЊА

Доношењем Уставне повеље државне заједнице СЦГ и одредбама Закона о спровођењу Уставне повеље (Сл.лист СЦГ бр.1/03) утврђене су обавезе република и подела на законодавном плану, те је разграничена обавеза сваке државе чланице Србије и Црне Горе у регулисању грађанско-судских поступака. Тако је Црна Гора већ раније донела Закон о извршном поступку Црне Горе (Сл.лист РЦГ бр.23/04).

Нови Закон о извршном поступку (Сл. гласник РС бр. 125 од 22. 11. 2004. године) ступио је на снагу 23. 02. 2005. године, протеком три месеца од дана објављивања, а како то стоји у одредби члана 306 ЗИП-а. Непуна година дана у примени кратак је период да би се дала права оцена о успешности једног изузетно важног Закона којим се окончава и ставља тачка на мукотрпно дугогодишње судовање међу странкама. Већ сада су се показале неке недоумице у пракси општинског суда, како код судије, тако и код адвоката и странака. Нови Закон о извршном поступку потпуно је јасан у погледу временске важности. Одредба члана 304 гласи: „Поступци извршења и обезбеђења започети до дана ступања на снагу овог Закона окончаће се по одредбама Закона о извршном поступку“ (службени лист СРЈ бр. 28/00, 73/00, 71/01), па се за сада велика већина поступака који су започети, а нису завршени до 22. 02. 2005 године спроводи по одредбама старог ЗИП-а. (У Општинском суду у Лазаревцу преко 100 предмета). То је чињеница која не би требало да буде спорна иако се у пракси, у поднесцима код старих извршних предмета, дешава да се странке, а понекад и адвокати, позивају на одредбе новог ЗИП-а тражећи њихову примену.

Члан 305

„Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о извршном поступку“ (Сл.лист СРЈ бр. 28/00, 73/00 и 71/01). Формирањем нове државе Црне Горе и нове државе Србије поставља се ново питање везано за извршење стране извршне исправе и извршење ради остварења новчаног потраживања на основу исправе која гласи у еврима.

а) Извршење ради остваривања новчаног потраживања исказаног у еврима на основу веродостојне исправе.

У Црној Гори је евро званично средство плаћања. Поверилац веродостојну исправу заснива на средству плаћања које важи код њега, на еврџу, који је код нас страна валута, те је стога предлог за извршење уредан у смислу Закона о извршном поступку и суд треба да донесе решење о извршењу на основу веродостојне исправе. То је став судске праксе (одељење за привредне спорове Вишег трговинског суда 10. октобар 2003. године) и примењиван је у извршењу и по старом и по новом Закону о извршном поступку. Требало би да на основу одлука судова из Црне Горе, сам предлог за извршење уколико је изражен у еврима а средство извршења нису девизна средства извршног дужника, буде изражен и у динарској противвредности, будући да је динар званично средство плаћања у Србији.

б) Члан 12 старог ЗИП-а говори о извршењу стране судске одлуке: „Извршење одлуке страног суда може се одредити и спровести у Савезној Републици Југославији, ако одлука испуњава законом прописане услове за признање“. Који су то прописани услови, одређивале су одредбе Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља (Сл. лист СРЈ бр. 46/96). Одредбом члана 92 истог закона одређено је да се страна судска одлука неће признати ако не постоји узајамност, да се постојање узајамности у погледу стране судске одлуке претпоставља док се супротно не докаже, а у случају сумње у постојање те узајамности потребна објашњења даје Савезни орган надлежан за послове правде (Савезно министарство правде, Министарство иностраних послова државне заједнице Србије и Црне Горе).

Новим ЗИП-ом у члану 25 регулише се извршење стране извршне исправе.

Ако извршни поверилац предлог за извршење заснива на страни извршној исправи, мора је приложити у оригиналу или овереном препису, преведену на језик који је у службеној употреби у суду заједно са доказима о њеној правноснажности по правилу земље чија је извршна исправа у питању.

Страна извршна исправа која је претходно призната пред домаћим судом у складу са законом извршава се на исти начин и у истом поступку као и домаћа извршна исправа.

Извршни поверилац може покренути поступак извршења пред надлежним судом у Републици Србији и на основу стране извршне исправе која претходно није призната пред домаћим судом. Ако је предлог за извршење поднет на основу стране извршне исправе која није призната, о признању те исправе суд одлучује као у претходно наведеном случају. У поступку одлучивања извршења на основу стране извршне исправе која претходно није призната пред домаћим судом, суд који спроводи извршење разматра оне законске сметње за признање о којима се води рачуна по службеној дужности. То конкретно значи да извршни суд у поступку извршења може признати страну судску одлуку под горе законом предвиђеним условима, с тим што то признање има дејство само у том извршном поступку. (извршни суд ће у образложењу решења констатовати признање стране судске одлуке као у претходно наведеном случају). Само признање страних судских одлука је у надлежности Окружних судова и то признање има дејство у свим поступцима пред свим судовима.

Правноснажне одлуке судова из Црне Горе до 1. јуна 2006. године изједначене су са одлукама домаћих судова, а одлуке које су после 1. јула 2006. године донете пред судовима Црне Горе имају статус страних судских одлука. (мишљење Министарства правде Србије).

(1) Оно о чему се већ сада може размишљати јесте следеће: да ли странкама које су започеле поступак извршења по старом Закону о извршном поступку и који траје пар година извршни суд може признати право и могућности предвиђене у појединим одредбама новог закона. Поштујући строго формално горе поменуте одредбе не може, јер је примена новог и старог Закона о извршном поступку временски јасно утврђена и разграничена. У пракси то већ изгледа мало другачије и суд може довести бар у недоумицу. Узмимо за пример извршење које траје неколико година, где поверилац покушава да наплати своје потраживање продајом покретних ствари дужника који нигде не ради, а поверилац није у могућности да сазна за његову непокретну имовину или приходе, како би наплатио потраживање. Да ли истом ускратити право и могућности које му даје нови Закон о извршном поступку, заправо продужени поступак извршења и примена одредбе члана 92 истог, која сада даје могућност извршном повериоцу који није у потпуности намирен да поднесе захтев за добијање изјаве о имовини извршног дужника што му увећава могућност наплате.

На овај начин, сви извршни повериоци који су покренули поступак извршења после 23.02.2005. године у повољнијем су положају од оних поверилаца који своје право у поступцима извршења већ годинама покушавају да остваре код суда, а чији је број до сада далеко већи. Формално постоји могућност да поверилац једноставно повуче стари предлог и да као извршни поверилац поднесе нови, на који ће се примењивати нови Закон о извршном поступку и искористи могућност продуженог поступка извршења.

Таква конструкција у пракси поставља нека нова питања, на пример о трошковима извршног поступка. Ко ће сносити трошкове дугогодишњег судовања у извршном поступку (такса, адвокати и вештачења) извршног повериоца, јер ако повуче стари предлог за извршење, подносећи нови предлог извршни поверилац не задржава и право надокнаде и трошкова из старог поступка. Шта се дешава када поверилац повуче стари предлог (чл. 34 став 1), а пуномоћник дужника тражи трошкове поступка извршења. Примењујући стари ЗИП, одредбу члана 33 (по коме трошкове извршења сноси дужник, осим у случају неоснованог предлога за извршење и повлачења предлога за извршење које није проузроковано испуњењем обавезе дужника, када трошкове сноси поверилац), мишљења сам да би суд морао да досуди трошкове неспроведеног извршења дужника, што је већ апсурдно. Такође се поставља јако важно питање ефикасности и дужине трајања поступка. Ако после неколико година безуспешног судовања извршни поверилац крене са новим предлогом за извршење истог извршног дужника, ради истог предмета извршења, са обавезом да одмах уплати судску таксу, постоји могућност да извршни дужник уложи жалбу по новом ЗИП-у, о којој сада одлучује окружни суд, за шта је потешно додатно време, са допунским вештачењима услед протека времена

и новим уплатама предујма за излазак извршних органа; дакле, извршни поверилац поново креће у нову, скупу и неизвесну авантуру. Да не помињем могућност, а надам се да је у Србији и нема, да поступак извршења траје дуги низ година и да би прво повлачењем предлога за извршење и подношењем новог извршног предлога дошла у питање и застарелост принудне наплате потраживања.

Исто питање се може поставити код примене новог ЗИП-а у поступку наплате новчаног потраживања на покретним стварима, у случају безуспешног пописа одредба члана 79 став 2 новог Закона о извршном поступку, где се од извршног дужника тражи да каже где му се налазе покретне ствари.

Члан 79 став 2

На предлог извршног повериоца који учини вероватним да извршни дужник зна где се налазе ствари које нису пронађене, суд ће позвати извршног дужника да у року од 3 дана од дана достављања позива, да обавештење о месту налажења ствари. На извршење дужникове обавезе да пружи обавештење примениће се правила која важе за принудно извршење обавезе коју може извршити само извршни дужник лично. Да ли се новине из новог Закона о извршном поступку које се односе на средство извршења продају непокретности извршног дужника могу користити у раније започетим поступцима извршења? Да ли се може тражити продаја непокретности у сусвојини извршног дужника (одредбе члана 101 новог ЗИП-а), или извршење на непокретности која није уписана у јавну књигу (одредбе члана 153 новог ЗИП-а)?

Сматрам да су јако битне прелазне и завршне одредбе новог Закона о извршном поступку које су јасне и искључују могућност било каквих ширих тумачења у примени старог и новог закона. Зато можда треба дати могућност измене завршних одредаба коришћењем на пример израза „суд ће користити одредбе новог ЗИП-а које су повољније за повериоца“.

Да се извршни суд може наћи у дилеми око примене старог и новог ЗИП-а показују следећи случајеви.

(2) Узмимо на пример питање извршења које се проводи по старом Закону о извршном поступку и поднетог предлога за противизвршење који је поднет после 23. фебруара 2005. године, дакле по новом Закону о извршном поступку. Логично је да се и против извршења треба наставити по старом Закону о извршном поступку, (чл. 55-58 ЗИП-а), и то зато што постоји само једна извршна исправа, на основу које је извршење већ спроведено и извршни дужник сада, под законом предвиђеним условима, тражи да му извршни поверилац врати оно што је извршењем добио, дакле оно што је добио на основу једине постојеће извршне исправе. Странке у поступку противизвршења мењају процесни положај.

Нови Закон о извршном поступку одредбама чл. 59-62 ово питање решава, а посебно одредба члана 61 став 2 ЗИП-а: „Противизвршење се спроводи по одредбама овог Закона“. То значи да се сваки предлог за противизвршење као и само противизвршење спроводе по новом ЗИП-у. Да постоје и друга мишљења видети

текст у билтену судске праксе Врховног суда бр. 2/06 („Противизвршење који закон применити“, М.Николић судија Трговинског суда Београд)

(3) Интересантан је пример поступка извршења по захтеву малолетног лица за издржавање на личном дохотку дужника, које је спроведено по старом Закону о извршном поступку и достављено на благајну дужника, па сада извршни дужник подноси захтев и предлог за одлагање извршења на основу члана 64 новог Закона о извршном поступку, позивајући се на одредбе истог члана. По предлогу извршног дужника, а сходно члану 64 став 2, суд би требало да одлучи након одржаног рочишта, а све ово под условом да се примењује нови Закон о извршном поступку. Овде сам мишљења да треба применити стари Закон о извршном поступку и одредбе чл. 59- 61 старог ЗИП-а, који предвиђају да се одлагање извршења може тражити само на захтев повериоца.

И у овом случају постоји само једна извршна исправа која је усвојена и спроведена по старом Закону о извршном поступку и чије извршење још траје месечним скидањима дозвољеног износа издржавања од плате дужника. Стога је захтев извршног дужника у конкретном случају одбачен као недозвољен, с позивањем на одредбе старог Закона о извршном поступку. (Предмет се налази по жалби у Окружном суду у Београду).

(4) Или пример извршења које траје по старом Закону о извршном поступку по делимичној парничној пресуди општинског суда за исплату нематеријалне штете и новом предлогу за извршење по истој пресуди између истих странака за накнаду материјалне штете која је правноснажна после 23. фебруара 2005. године и који је поднет тек после 23. фебруара 2005. године, дакле, по новом Закону о извршном поступку. У овом случају се ради о две различите извршне исправе и без значаја је што је реч о истим странкама и накнади штете из истог штетног догађаја. То значи да ће по новом предлогу за извршење који је поднет после 23. фебруара 2005. године, сада извршни дужник имати право на жалбу о којој одлучује другостепени суд сходно одредбама члана 14 ЗИП-а, односно првостепени суд на основу члана 19 ЗИП-а. Остаје отворено питање да ли суд, уколико споји оба предмета извршења по Пословнику суда, у даљем поступку извршења треба да примењује одредбе старог или новог ЗИП-а.

Нови ЗИП слично решава питање више извршења од стране више различитих поверилаца на истој непокретности у власништву истог дужника. Одредба члана 103 став 2 „Извршни поверилац за чије је потраживање касније одређено извршење на истој непокретности ступа у већ покренут извршни поступак“.

Јасно је да суд, пре него што здружи новији предмет извршења старијем кад је предмет извршења на истој непокретности, као претходно питање оцене основаности новог предлога за извршење (испитивање дозвољености и испуњености прописаних разлога) и давања права на правни лек, користи одредбе новог Закона о извршном поступку.

Ако је жеља законодавца да убрза поступак извршења, прихватајући поједина европска решења (за поменуте конкретне новине коришћена су искуства и нови-

не Немачког процесног закона), то је на извршном суду да покаже у пракси да служи повериоцу да своје право што пре оствари, а суд оконча поступак и заврши судски предмет, што због великог броја нерешених предмета сада има посебни додатни значај. Можда је рано, али сам мишљења да већ сада судска пракса треба да иде у правцу да се и старим повериоцима омогући примена појединих одредаба новог Закона о извршном поступку у појединим случајевима или да се ова могућност угради кроз допунске законске одредбе.

Због кратког периода примене још увек не постоји уједначена пракса, али ће вероватно једина неспорна чињеница – спровођење и окончање великог броја извршних предмета – утицати на ређу примену старог Закона о извршном поступку и показати у пракси сву успешност новог Закона о извршном поступку.

ПРИМЕНА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ У ПОСТУПЦИМА ИЗВРШЕЊА

Примена старог и новог Закона о извршном поступку у поступцима извршења повлачи за собом и другу недоумицу – примену Закона о парничном поступку (старог и новог Закона о парничном поступку) у поступцима извршења, што је последица различитих ситуација и различитих примена (старог и новог Закона о извршном поступку) у појединим предметима.

Овде се појављују две различите правне ситуације управо због могућности примене старог и новог Закона о извршном поступку у поступцима извршења пред судовима, који се могу водити по старом и по новом Закону о извршном поступку.

а) Примена новог Закона о парничном поступку (Сл. гл. РС бр. 125 од 22. 11. 2004. године) у поступцима извршења у извршним предметима који су започети после 23. 02. 2005. године и воде се по новом Закону о извршном поступку (Сл. гл. РС бр.125 од 22. 11. 2004. године и одредба члана 305 „Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о извршном поступку“ Сл. лист СРЈ, бр. 28/00, 73/00, 71/01).

Одредба члана 27 новог Закона о извршном поступку Сл. гл. РС бр.125/04 „у поступку извршења и обезбеђења сходно се примењују одредбе Закона о парничном поступку, ако овим или другим законом није другачије одређено“ упућује и одређује примену одредаба Закона о парничном поступку у току поступка извршења. Закључак је једноставан – код нових поступака извршења на који се примењује нови Закон о извршном поступку (Сл. гл. РС бр.125 од 25. 11. 2004. године) примењују се и одредбе новог Закона о парничном поступку (Сл. гл. РС бр. 125 од 25. 11. 2004. године) и ту нема дилеме.

б) Примена новог Закона о парничном поступку (Сл. гл. РС бр. 125 од 22. 11. 2004. године) на старе предмете извршења који су започети закључно са 22. 02. 2005. године и који се воде по старом Закону о извршном поступку (Сл. лист СРЈ бр. 28 од 30. 06. 2000. године).

Значи, друга је ситуација код старих предмета извршења који су за сада још увек у повећем броју код судова и на које се, како смо у првом делу текста анализирали и утврдили, примењује стари Закон о извршном поступку (а на шта упућује одредба члана 304 ЗИП-а Сл. гл. РС бр. 125/04 – „Поступци извршења и обезбеђења започети до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама Закона о извршном поступку“ (Сл. лист СРЈ, бр. 28/00, 73/00, 71/01).

Одредба члана 14, ранијег ЗИП-а (у поступку извршења и обезбеђења сходно се примењују одредбе Закона о парничном поступку, ако овим или другим савезним законом није другачије одређено) готово је истоветна са одредбом члана 27 новог ЗИП, и одређује примену појединих одредаба Закона о парничном поступку током поступка извршења. Поставља се битно питање којег Закона о парничном поступку, раније важећег (Сл. лист СФРЈ бр. 4/77, Сл. лист СРЈ бр. 27/92) или новог Закона о парничном поступку (Сл. гл. РС бр. 125 од 22. 11. 2004. године)? Одговор је по мени јасан и недвосмислен – примењују се одредбе новог Закона о парничном поступку (Сл. гл. РС бр. 125 од 22. 11. 2004. године). На овај закључак нас упућује сам Закон и одредба члана 492 новог Закона о парничном поступку – даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о парничном поступку (Сл. лист СФРЈ бр. 4/77, Сл. лист СРЈ бр. 27/92).

То значи и да се нови Закон о парничном поступку (Сл. лист СРЈ бр.125/04) примењује и на поступке извршења који су раније започети и који се проводе по ранијем Закону о извршном поступку. Наизглед делује мало нелогично да се стари Закон о извршном поступку (Сл. лист СРЈ 28/00) примењује на старе поступке извршења а нови Закон о извршном поступку (Сл. гл. РС 125/04) на нове поступке извршења, засноване после 23. 2. 2005. године, а да се и на нове и на старе поступке извршења примењује једино и само нови Закон о парничном поступку (Сл. гл. СРЈ 125/04).

Овде се већ јавља спорно питање примене и тумачења члана 263 из прелазних и завршних одредби старог ЗИП-а, који су у колизији са одредбама ЗПП-а у поступцима извршења које се воде по старом закону о извршном поступку, а применом одредаба новог ЗПП-а. Исти гласи „одредбе других закона који се односе на захтев за одлагање и прекид извршења неће се примењивати у извршном поступку“. Строго гледајући, у старим поступцима извршења не могу се примењивати одредбе новог ЗПП-а, који се односе на прекид, чл. 214 и 215, односно чл. 219 ЗПП-а.

Наравно да се треба применити нови ЗПП и прекинути поступак у случају нпр. смрти странке, стечаја, ликвидације, покренутог поступка реструктурирања, и сл. Поменуто одредбу из старог ЗИП-а треба сагледати као намеру ранијег законодавца да одредбама и осталих чланова старог ЗИП-а повериоцу да скоро сва права, а на штету дужника. Уосталом, зато је и донет нови ЗИП. Намера законодавца је очигледна да оба нова процесна закона допринесу бржем и ефикаснијем вођењу поступка и да се одлука суда, не само што брже донесе, већ и што брже изврши.

Како примена новог Закона о парничном поступку изгледа у пракси и раду извршног суда показао бих на само неколико примера. Достављање поднеска, од-

носно предлога за извршење као иницијалног акта и правилну примену чл. 103 ЗПП-а, у вези са чланом 27 ЗИП-а почетно је питање за сваког извршног судију. Како сам предлог мора да изгледа и које све прилоге треба да садржи да би био уредан и дозвољен, уређено је чланом 49 и 50 Закона о извршном поступку, па је на извршном суду да одмах по пријему предлога цени његову дозвољеност, благовременост и испуњеност прописаних услова, а уколико не испуњава законом предвиђене услове треба поступати сходно одредбама чл. 103 Закона о парничном поступку. Пример у Билтену Округног суда у Београду број 70.

Предлог за извршење поднесен суду који није одлучивао о потраживању у првом степену није уредан уколико уз исти није приложена извршна исправа у оригиналу односно овереном препису на који је стављена потврда извршности. Када такав предлог у име извршног повериоца поднесе пуномоћник који је адвокат, исти се мора одбацити применом чл. 103 ст 6 ЗПП-а у вези са чланом 27 ЗИП-а, а искључена је могућност накнадног достављања исте уз жалбу у смислу члана 359 став 1 ЗПП-а, а у вези са чланом 27 ЗИП-а. Решење Округног суда Београд Гж.4567/05.

ИНСТИТУТ ПОВРАЋАЈА У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ

Одредбом чл. 31 старог ЗИП-а предвиђено је: „Повраћај у пређашње стање дозвољен је само због пропуштања рока за приговор“. Сада је одредбом чл. 22 новог Закона о извршном поступку предвиђено: „Враћање у пређашње стање у извршном поступку дозвољено је само због пропуштања рока за приговор против решења о извршењу или пропуштања рока за жалбу“.

Оно што је битно јесте скраћење рокова – чл. 118, стари ЗПП, односно враћање у пређашње стање, чл. 112 нови ЗПП. Јасно је да су рокови у новом ЗПП-у скраћени, што би требало да убрза и сам поступак извршења. Рок од 15 дана – чл. 118 став 2, смањен је на 8 дана – чл. 112 став 2 (субјективни рок), а уместо рока од 3 месеца – чл. 118 став 3, нови рок је сада 60 дана – чл. 112 став 3 новог ЗПП-а (објективни рок).

Примена одредаба о искључењу и изузећу из новог Закона о парничном поступку (чл. 65-72) у односу на примену одредаба о изузећу из старог Закона о парничном поступку (чл. 71-76), у поступку извршења такође би требало да убрзају сам поступак извршења и смање злоупотребу од стране дужника, односно извршног дужника.

Нови Закон о извршном поступку Сл. гл. РС бр. 125/04 у својим основним одредбама – изузеће у члану 11 став 1, упућује на примену Закона о парничном поступку, што је по мом мишљењу сувишно с обзиром на одредбу чл. 27 истог Закона који у поступку извршења такође упућује учеснике на примену одредаба Закона о парничном поступку у поступку извршења и обезбеђења. Одредбом чл. 11 став 2 законодавац је одредио рок у коме би странке да могле користе изузеће

и да се позивају на њега (захтев за изузеће се може поднети најкасније до истека рока за подношење правног лека на решење о извршењу) не помињући искључење, које је уведено новим Законом о парничном поступку; тако законодавац спречава могућност понављања и вишеструког истицања захтева за изузеће, што одуговлачи поступак извршења.

У пракси се често дешавало да се у једном поступку извршења захтев за изузеће од стране дужника према судији, записничару, председнику суда (чест случај у поступцима исељења) вишеструко истиче са само једним циљем – одуговлачити поступак, па примена новог Закона о парничном поступку, посебно одредбе чл. 69, и у старим и новим поступцима извршења треба да ограничи злоупотребу позивања дужника на институт изузећа и убрза сам поступак извршења.

Одредбом чл. 69 новог Закона о парничном поступку таксативно су наведени разлози због којих се не допушта захтев за изузеће или искључење. Одредбом чл. 69 став 1, наведено је када се уопштено може тражити изузеће свих судија неког суда или свих судија који би могли учествовати у неком поступку, ставом 2, о коме је већ одлучено, ставом 3, у коме није образложен законски разлог због кога се изузеће тражи.

Извршни судија је сада у могућности да примени поменути чл. новог Закона о парничном поступку, као и остале ставове истог члана (став 2 – одбацивање недопуштеног захтева од стране судије који води поступак, одредба става 3 – да против истог решења није дозвољена посебна жалба) и самим тим спречи одуговлачење поступка од стране дужника.

Посебна могућност дата је судији одредбом става 4 чл. 69 новог Закона о парничном поступку да санкционише понашање извршног дужника, који неосновано тражи изузеће или искључење, одређивањем и одмеравањем трошкова проузрокованих одлагањем рочишта без могућности посебне жалбе (став 5). Да ови трошкови не морају бити мали ни безначајни, илуструју случајеви поступања извршног органа, суда на терену, са адвокатима, радницима ОУП-а, обезбеђеним превозним средствима и радницима за утовар, тако да поменуте одредбе новог Закона о парничном поступку које сада могу да се користе и примењују у поступцима извршења могу и треба да дају допринос бржем поступању и спровођењу извршења.

Посебан допринос бржем провођењу извршења требало би да извршни суд има применом одредаба главе једанаест Закона о парничном поступку (Сл. гл. СРЈ 125/04) која се односи на достављање писмена, а сходно члану 53 ЗИП-а који се односи на достављање решења о извршењу, раније чл. 40 старог ЗИП-а.

Већ сада се може рећи да одредбе закона од чл. 127 до 144 ЗПП-а, које регулишу начин достављања, одбијање пријема, промену адресе, безуспешно достављање доставница примењене у поступцима извршења, сам поступак извршења чине бржим и ефикаснијим и сужавају могућност дужника, извршног дужника, да избегава пријем одлука у извршном поступку – решења и закључака. Само ове одредбе Закона о парничном поступку у пракси у поступцима извршења заслужују посебну пажњу и детаљну обраду.

У пракси, у поступцима извршења, судије мало користе и ретко се позивају на одредбе чл. 9 став 3 ЗПП-а: „суд је дужан да спречи сваку злоупотребу права која имају странке у поступку“. Стога није случајно да је законодавац у исто време донео и изменио два процесна закона, Закон о парничном поступку и Закон о извршном поступку. Користећи одредбе и новине новог Закона о парничном поступку у поступцима извршења, поступак извршења би требало да буде бржи и јефтинији за учеснике, а да олакша рад извршног суда и смањи број извршних предмета. Јасна је намера законодавца да се изменама оба закона, уз коришћење искуства између осталог и европских законодавстава, смањи број предмета и убрза парнични и извршни поступак. Колико се успело у томе показаше време пред нама. Мишљења сам да је нелогично да се нови Закон о парничном поступку примењује и на старе и на нове предмете у поступцима извршења, и то у ситуацији када постоји временска ограниченост у примени старог и новог Закона о извршном поступку.

Не могу да се не осврнем на саме уводне одредбе новог Закона о извршном поступку чл. 5 које говоре о роковима и хитности у поступању извршног судије (чл. 4 старог Закона о извршном поступку).

Члан 5

ХИТНОСТ У ПОСТУПАЊУ

Став 1 „У поступку извршења и обезбеђења суд је дужан да поступа хитно“.

Став 2 „О предлогу за извршење суд је дужан да одлучи у року од 3 дана, од дана подношења предлога“.

Став 5 „Поступање противно одредбама става 1 и 2 овог члана сматра се несавесним и нестручним поступањем судије у смислу одредаба Закона о судијама“.

Јасно је да ова одредба нема места у самом Закону о извршном поступку, да је непотребна и сувишна. Закон о судијама детаљно у својим одредбама регулише поступак нестручног и несавесног рада судија.

Александра Васиљковић

судија Четвртог општинског суда у Београду

ПРАВНИ ЛЕКОВИ У ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ:

Најзначајнија новина у Закону у извршном поступку (Сл. гласник Републике Србије од 22. 11. 2004. године, ступио на снагу 23. 02. 2005. године), јесте у одредби чл. 12 којим се уводи жалба као редовни правни лек против решења донетог у првом степену. Наиме, један од највећих недостатака у пракси судова, уочен и критикован и од стране стручне и не само стручне јавности, било је решење из Закона о извршном поступку из 2000. године, којим је било прописано да је једини правни лек приговор о коме одлучује Веће од троје судија истог суда. Ово је довело до онемогућавања коришћења уставног права на жалбу о којој одлучује виши суд.

С друге стране првостепени судови, нису били ни технички ни стручно оспособљени да потпуно одговоре потребама оваквог законског решења – наиме, у судовима са малим бројем судија било је тешко оформити квалитетно веће од троје судија који добро познају материју извршног поступка, а непостојање котроле одлуке од стране виших судова доводило је такође до пада у квалитету одлука и неуједначене праксе судова. Уочен и евидентан недостатак отклоњен је у новом Закону, којим је прописано да су правни лекови у поступку извршења и обезбеђења жалба и приговор, да се против решења донетог у првом степену може изјавити жалба, осим ако је тим Законом прописано да жалба није дозвољена, да је једини изузетак у погледу врсте правног лека решење о извршењу донето на основу веродостојне исправе и решење о извршењу донето у скраћеном поступку, против кога се може изјавити приговор. И жалба и приговор се могу изјавити у року од 3 дана од дана достављања решења, а жалба не одлаже извршење решења, осим ако Законом није другачије одређено. Једини ванредни правни лек остао је захтев за заштиту законитости, јер против правноснажног решења донесеног у поступку извршења и обезбеђења нису дозвољени ревизија ни понављање поступка.

Против закључка, а с обзиром на природу одлучивања (закључком се издаје налог судском извршитељу, другом запосленом у суду или другом лицу за спровођење појединих радњи и одлучује о питањима управљања поступком) није дозвољен правни лек.

ЖАЛБА

Извршни дужник може побијати жалбом решење о извршењу, осим решења донетог на основу веродостојне исправе и решења о извршењу донетог у скраћеном поступку, која решења се могу побијати приговором. Извршни поверилац решење о извршењу може побијати у делу који се односи на трошкове извршења, а наравно он може жалбом побијати решење суда, којим се његов предлог за извршење одбацује или одбија. Против решења донесеног у спровођењу извршења (решење о новчаном кажњавању, решењу о предаји непокретности и бројна друга решења) може се изјавити жалба, осим ако овим Законом није прописано да жалба није дозвољена.

О жалби одлучује другостепени суд у Већу од троје судија, с тим што Закон уноси једну велику и оправдану новину, а то је да пружа првостепеном суду могућност да жалбу извршног дужника изјављену против решења о извршењу у року, ако оцени да је основана, усвоји, укине решење о извршењу, обустави извршење у целини или делимично и укине спроведене радње; на исти начин, суд може поступити и поводом жалбе изјављене по истеку рока. Против овако донетог решења суда дозвољена је жалба другостепеном суду. Ако првостепени суд не одлучи да сам решава по жалби, доставиће је на решавање другостепеном суду. Наравно, сва ова овлашћења која закон даје првостепеном суду односе се на судију појединца, стога што извршни поступак у првом степену води и одлуке доноси судија појединца.

Жалба против решења о извршењу доставља се увек извршном повериоцу који може у року од 3 дана од дана достављања жалбе, да поднесе одговор на жалбу, а првостепени суд, по пријему одговора на жалбу, или по истеку рока за одговор, ако оцени за потребно може заказати рочиште за расправљање по жалби. Првостепени суд ће решењем одбацити неблагоприятну, непотпуну или недозвољену жалбу, док ће по жалби изјављеној из разлога ненадлежности, ако оцени да је основана, ставити ван снаге своје решење, укинути спроведене радње и уступити предлог за извршење надлежном суду.

Са своје стране извршни дужник је дужан да све разлоге побијања изнесе у жалби и све доказе на којима се жалба заснива приложи уз жалбу, а у случају да то не учини, губи право да у жалбеном поступку накнадно достави доказе.

Члан 15 Закона о извршном поступку садржи оне исте разлоге због којих се раније могао изјавити приговор, па прописује да се жалба против решења може изјавити из разлога који спречавају извршење, а нарочито:

- 1) ако суд који је донео решење о извршењу није надлежан;
- 2) ако исправа на основу које је одређено извршење нема својство извршне исправе;
- 3) ако одлука на основу које је донесено решење о извршењу није извршна;
- 4) ако је одлука на основу које је донесено решење о извршењу укинута, поништена или преиначена;
- 5) ако је поравнање на основу ког је донесено решење о извршењу стављено ван снаге;

6) ако није протекао рок за намирење потраживања, или ако није наступио услов који је одређен поравнањем;

7) ако је извршење одређено на стварима, новчаном потраживању и другим правима који су изузети од извршења, односно на којима је могућност извршења ограничена;

8) ако је потраживање престало на основу чињенице која је nastupila после извршности одлуке или пре тога, али у време када извршни дужник то није могао да истакне у поступку из ког потиче извршна исправа, односно ако је потраживање престало на основу чињенице која је nastupila после закљученог поравнања;

9) ако је извршни поверилац одложио извршење обавезе за време које није истекло;

10) ако је протекао рок у коме се по Закону може предложити извршење;

11) ако потраживање није прешло на извршног повериоца, односно ако обавеза није прешла на извршног дужника.

Изузетно, Закон извршном дужнику даје право да изјави жалбу и по истеку законског рока за жалбу и то све док извршење не буде спроведено, и то само ако је потраживање престало на основу чињенице која је nastupila после извршности одлуке или пре тога, али у време када извршни дужник није могао да истакне у поступку из кога потиче извршна исправа, односно ако је потраживање престало на основу чињенице која је nastupila након закљученог поравнања. Код примене овог законског решења треба имати у виду да суд мора да оцени да ли постоје наведени законски разлози, па ако утврди да не постоје, да одбаци жалбу која је изјављена по истеку рока, у ком случају извршни дужник то решење може побијати жалбом.

ПРИГОВОР

Чланом 21 став 1 Закона о извршном поступку прописано је: ако се решење о извршењу на основу веродостојне исправе побије у целини, или само у делу у којем је одређено извршење, да суд коме је приговор поднесен стави ван снаге решење о извршењу у делу у којем је одређено извршење и укине спроведене радње, а поступак настави као поводом приговора против платног налога, а ако за то није месно надлежан, достави предмет месно надлежном суду, по ставу 2; ако се решење о извршењу побије само у делу којим је одређен начин извршења, даљи поступак ће се наставити као поступак по жалби против решења о извршењу донесеног на основу извршне исправе, ставом 3; ако се приговор из става 2 усвоји, део решења о извршењу у којем је одређено извршење има својство извршне исправе на основу које се може тражити извршење на другом средству, ставом 4; да приговор против решења о извршењу мора бити образложен.

Важно је напоменути да је у ставу 1 напред цитираног законског члана дошло до грешке законодавца, јер би по оваквом законском тексту могло доћи до тога да

извршни дужник не оспорава, односно признаје постојање потраживања, а оспори део којим је одређено извршење, па је апсурд да се поводом таквог приговора води парница.

Такође, Закон о извршном поступку у одредби члана 256 прописује да против решења о извршењу по скраћеном поступку извршни дужник има право приговора.

ПРИГОВОР ТРЕЋЕГ ЛИЦА

Значајна новина Закона о извршном поступку јесте право трећих лица, право да лице које сматра да у погледу предмета извршења има такво право које спречава извршење, покрене парнични поступак ради проглашења да је извршење на том предмету недопуштено. Важно је напоменути да је ово право постојало и у Закону о извршном поступку из 1978. године, али су сада у законски текст унете и значајне новине, односно дата су нека нова решења.

Чланом 23 став 1 Закона о извршном поступку прописано је да лице које тврди да у погледу предмета извршења има право које спречава извршење, може све до окончања извршног поступка изјавити приговор првостепеном суду, којим тражи да се извршење на том предмету прогласи недопуштеним.

Када такав приговор прими, суд доставља примерак извршном повериоцу и истовремено га позива да се у року од 3 дана од дана достављања о истом изјасни. Али, ако суд оцени да треће лице није учинило вероватним да у погледу предмета извршења има право које спречава извршење, решењем ће одбацити приговор (оваква могућност није била предвиђена Законом о извршном поступку из 1978. године). Дакле, тврдња трећег лица да има такво право у погледу предмета извршења мора бити поткрпљена одговарајућим доказима и то доказима који ће тврђу подићи на ниво вероватноће. Против решења којим се одбацује приговор трећег лица дозвољена је жалба о којој одлучује другостепени суд. Треће лице, чије се право учини вероватним, ако је извршни поверилац оспорио или се о њему није изјаснио, суд може током целог поступка решењем упутити, да у року од 15 дана од дана достављања решења против извршног повериоца покрене парнични поступак ради проглашења да је извршење на том предмету недопустиво. Извршни дужник који оспорава право трећем лицу може бити обухваћен тужбом. Против решења о упућивању на парницу не може се изјавити жалба. Битно је истаћи и да подношење приговора трећег лица не спречава даље спровођење извршења. Лице које тврди да у погледу предмета извршења има право које спречава извршење може све до окончања извршног поступка и без упућивања суда да против повериоца покрене парнични поступак ради недопустивости извршења на том предмету, а извршни дужник који оспорава право трећем лицу може бити обухваћен тужбом, с тим што ни покретање овог поступка не спречава даље спровођење извршења.

ПРОТИВИЗВРШЕЊЕ

Пошто је извршење већ спроведено, извршни дужник може суду поднети предлог за противизвршење, којим ће захтевати да му извршни поверилац врати оно што је извршењем добио, и то само када су испуњени таксативно набројани услови из чл. 59 став 1 Закона о извршном поступку, а то су:

- 1) ако је извршна исправа правноснажно укинута, преиначена, поништена, или на други начин стављена ван снаге;
- 2) ако је у току извршног поступка добровољно измирио повериочево потраживање;
- 3) ако је решење о извршењу правноснажно укинута или преиначено;
- 4) ако је правноснажном судском одлуком утврђена недопустивост извршења.

Дакле, постојање услова за противизвршење суд цени само поступајући по предлогу извршног дужника за противизвршење, јер иако исти постоје, не може без предлога а по службеној дужности донети решење о противизвршењу.

Извршни дужник предлог за противизвршење може поднети у року од 30 дана од дана достављања одлуке извршном дужнику из разлога наведених у члану 59 став 1 тачка 1, 3 и 4, а из разлога из тачке 2 става 1 овог члана, у року од 15 дана од дана окончања извршног поступка, што даље значи да су ови рокови новим Законом о извршном поступку знатно скраћени, а пошто се ради о законским роковима, неподношењем предлога за противизвршење у овим роковима извршни дужник је преклудирао у датом праву, праву да поднесе предлог за противизвршење, односно да исходује позитивну одлуку и у случају када су испуњени услови да суд донесе решење о противизвршењу његов предлог биће неблаговремен и исти ће суд решењем одбацити. Ови рокови су субјективни рокови, док је по ранијем закону постојао објективни рок од 1 године, од дана окончања извршног поступка (субјективни рок је био 3 месеца од дана када је дужник сазнао за разлог за противизвршење). Наиме, ово је добро решење, јер се иначе у пракси дешавало да се по ревизији извршна исправа укине или преиначи по истеку објективног рока, те се такав предлог за противизвршење одбацивао и дужник је морао да води парницу ради остваривања свог потраживања према повериоцу, што сада може остварити у поступку противизвршења.

Извршни дужник не може пре истека наведених рокова своја потраживања остваривати у парничном поступку, наиме, у ситуацији када би он то учинио и поднео тужбу, исту тужбу би парнични суд одбацио, с позивом на одредбу чл. 59 став 3 Закона о извршном поступку.

Када извршни дужник поднесе суду предлог за противизвршење, суд ће тај предлог доставити извршном повериоцу и наложити му да се у року од 3 дана од дана пријема о истом изјасни. Ако у остављеном року извршни поверилац оспори предлог, суд ће донети одлуку, уз могућност одржавања рочишта. Дакле, обавеза је суда да поднети предлог за противизвршење достави извршном повериоцу,

чије је право да се са истим упозна (начело контрадикторности) и позове га да се о истом у законском року изјасни, будући да се у поступку противизвршења мењају процесне улоге и извршни дужник стиче право извршног повериоца, а овај извршног дужника.

Нови закон предвиђа само могућност одржавања рочишта, у ситуацији, када извршни поверилац оспори предлог за разлику од старог закона, који је садржавао обавезу суда да у таквој ситуацији одржи рочиште. Ово решење новог закона је боље, јер ће суд рочишта одржати само када је то неопходно за доношење одлуке, и то зато што су у већини случајева у пракси за оцену основаности поднетог предлога довољни и писмени докази и поднесци странака. Раније законско решење доводило је до непотребног одуговлачења поступка, нарочито због тога што се често дешавало да суд због недостатка процесних претпоставки за одржавње рочишта (неуредног позивања странака) више пута одлаже рочиште, иако је у ситуацији да на основу писмених доказа донесе одлуку.

Ако нађе да је предлог за противизвршење основан, суд ће решењем усвојити предлог за противизвршење и истим наложити извршном повериоцу да у року од 8 дана врати извршном дужнику оно што је извршењем примио, а то решење представља извршну исправу донету у корист извршног дужника, на основу које ће он, уколико у парницином року извршни поверилац добровољно не врати оно што је извршењем добио, поднети предлог за извршење, односно захтевати принудно извршење. Жалба изјављена против решења којим се предлог за противизвршење усваја одлаже његово извршење.

Нарочито важна новина и заиста добро решење јесте одредба чл. 60 став 4 Закона о извршном поступку, којим је прописано да ако је извршење спроведено ради наплате новчаног потраживања, суд на предлог извршног дужника одређује наплату затезне камате по прописаној стопи, на износ новчаних средстава на којима је извршење спроведено од дана спровођења извршења до дана повраћаја средстава. Овакво законско решење уважило је захтев праксе, јер су поступајући по ранијем закону, судови такве захтеве дужника одбијали иако је било јасно да је дужник оштећен и да би само са признавањем права на камату дошло до очувања реалне вредности новчаних средстава која су наплаћена у корист повериоца у току спровођења извршења.

На основу правноснажног и извршног решења, којим је извршном повериоцу наложено да извршном дужнику врати оно што је извршењем примио, суд ће на предлог извршног дужника донети решење о противизвршењу које се спроводи по правилима Закона о извршном поступку.

До немогућности противизвршења долази и кад су испуњени законски услови, испоштовани законски рокови и то ако се тражи повраћај предмета у погледу кога су наступиле такве стварне или правне промене да повраћај више није могућ (уништење или отуђење ствари, пропаст ствари). У таквом случају извршни дужник може своје право остваривати у парничном поступку и пре истека рока за подношење предлога за противизвршење.

ОДЛАГАЊЕ ИЗВРШЕЊА

Закон о извршном поступку из 2000. године предвиђао је могућност одлагања извршења само на предлог повериоца, а овакво решење образлагано је потребом убрзања извршног поступка. Наиме, како се извршни поступак по правилу покреће по предлогу повериоца (начело диспозиције), то је оправдано дати повериоцу и могућност да предлаже одлагање поступка у ситуацијама када му то из разноразних разлога одговара. Дужнику ово право није било дато, јер се полазило од тога да би таква могућност доводила до одуговлачења поступка извршења, до бројних злоупотреба дужника. У пракси пак долазило је до ситуација када је одлагање извршења било потпуно оправдано, али поверилац такав предлог није стављао, дужников је био недопуштен, а суд није био у могућности да по службеној дужности извршење одложи.

ОДЛАГАЊЕ ИЗВРШЕЊА НА ПРЕДЛОГ ИЗВРШНОГ ПОВЕРИОЦА

Нови Закон о извршном поступку такође одређује да суд на предлог извршног повериоца, потпуно или делимично одложи извршење, ако спровођење извршења није отпочело, а ако јесте, а извршни дужник се у року који му је суд одредио изјасни против одлагања, суд ће одбити предлог за одлагање, с тим што је законом предвиђено да ако се извршење има тражити у одређеном року, извршни поверилац може поднети предлог за одлагање у том року.

ОДЛАГАЊЕ ИЗВРШЕЊА НА ПРЕДЛОГ ИЗВРШНОГ ДУЖНИКА

Чланом 64 став 1 Закона о извршном поступку прописано је да ће суд, на предлог извршног дужника, ако извршни дужник учини вероватним да би спровођењем извршења претрпео ненадокнадиву или тешку надокнадиву штету, у потпуности или делимично одложити извршење, ако је:

- 1) по захтеву извршног дужника за стављање ван снаге извршне исправе донесена првостепена одлука којом је захтев усвојен;
- 2) по захтеву извршног дужника за поништај пресуде арбитражног суда на основу које је одређено извршење донесена првостепена одлука којом се захтев усваја;
- 3) поводом захтева извршног дужника за укидање потврде извршности донесена првостепена одлука којом је захтев усвојен;

4) извршење зависило од истовременог испуњења обавезе извршног повериоца, а извршни дужник је ускратио испуњење своје обавезе, зато што извршни поверилац није испунио своју обавезу нити је показао спремност да је испуни.

Дакле, први услов јесте ненадокнадива или тешко надокнадива штета, што суд цени у сваком конкретном случају а додатни услов (кумулятивни су), када се са великом извесношћу може очекивати укидање извршне исправе, постоји ако је истовремено потраживање извршног дужника, које је утврђено извршном исправом, према извршном повериоцу; када су оба услова испуњена, суд ће одложити у потпуности или делимично извршење.

Чланом 64 став 2 Закона о извршном поступку прописано је да суд може, на предлог извршног дужника, ако извршни дужник учини вероватним да би спровођењем извршења претрпео ненадокнадиву или тешко надокнадиву штету, у потпуности или делимично одложити извршење и у другим ситуацијама, у којима за то постоје нарочито оправдани разлози, а те разлоге извршни дужник доказује јавном или по закону овереном исправом. О овом предлогу суд одлучује након одржаног рочишта.

И у овом случају потребно је да су испуњена оба услова, постојање ненадокнадиве или тешко надокнадиве штете и постојање нарочито оправданог разлога (болест, разлози социјалне или хуманитарне природе), али постојање таквих разлога извршни дужник мора доказати јавном, или по закону овереном исправом, а суд је обавезан да о овом предлогу одлучи након одржаног рочишта, за шта мислим да нема разлога и да суд одлуку у доста случајева може донети и без одржавања рочишта, нарочито и зато што заказивање рочишта фактички доводи до успоравања самог извршног поступка.

Суд такође може одлагање извршења условити полагањем јемства, а према околностима случаја.

Значајна је и одредба да подношење предлога за одлагање извршења од стране извршног дужника као изјављивања жалбе против решења којим је тај предлог одбијен не спречава даље спровођење извршења. Наиме, ова одредба спречава могућност злоупотребе извршних дужника да подношењем предлога за одлагање (неоснованих), фактички одлажу спровођење извршења.

Треће лице може предлог за одлагање извршења поднети под условом да учини вероватним да би спровођењем извршења претрпело ненадокнадиву или тешко надокнадиву штету, а када за то постоје нарочито оправдани разлози, а те разлоге доказује јавном или по закону овереном исправом.

ОДЛАГАЊЕ ИЗВРШЕЊА НА ПРЕДЛОГ ТРЕЋЕГ ЛИЦА

Када је парнични поступак покренуло треће лице које је решењем суду упућено да у року од 15 дана од дана достављања решења, против извршног повериоца покрене парнични поступак ради проглашења да је извршење на том предмету недопустиво, (што доказује прилагањем тужбе са пријемним печатом надлежног суда), суд може, на предлог таквог лица, решењем одложити извршење, ако оцени да би то лице претрпело знатнију штету и може одредити да у року од 8 дана од дана достављања решења положи јемство у висини потраживања. Но, ако суд одложи извршење неновачног потраживања под условом полагања јемства, висину јемства одређује имајући у виду околности конкретног случаја.

ВРЕМЕ ЗА КОЈЕ СЕ ИЗВРШЕЊЕ ОДЛАЖЕ И НАСТАВАК ОДЛОЖЕНОГ ИЗВРШЕЊА

Када је извршење одложено на предлог извршног повериоца, суд одлаже извршење за време за које је извршни поверилац одредио, но ако га је поднео у случају у коме је Законом предвиђено да се извршење има тражити у одређеном року, извршење се не може одложити за време дуже од тог рока.

Ако се извршење одлаже на предлог извршног дужника из разлога што је по захтеву извршног дужника за стављање ван снаге извршне исправе донесена првостепена одлука којом је захтев усвојен и поводом захтева извршног дужника за укидање потврде извршности донесена првостепена одлука којом је захтев усвојен, извршење се одлаже до окончања парничног или другог поступка.

Ако се извршење одлаже на предлог извршног дужника, наиме, када за одлагање постоје нарочито оправдани разлози, извршење се може одложити само једном за време које не може бити дуже од 90 дана.

Ако се извршење одлаже на предлог трећег лица, исто се одлаже до окончања парничног поступка – до правноснажног окончања поступка, ради проглашења извршења недопуштеним.

Поступак извршења које је одложено наставља се по службеној дужности по истеку времена за које је одложено, али се на предлог извршног повериоца може наставити и пре истека рока за које је одложено и то под условом да извршни поверилац учини вероватним да су престали разлози за одлагање или ако исти положи јемство.

ЗАКЉУЧНО РАЗМАТРАЊЕ

С обзиром на, у овом тексту наведене, новине у Закону о извршном поступку, а које се односе на правне лекове, одлагање извршења, учешће трећих лица у поступку и против извршење, може се извући генерални закључак да је законодавац у изради овог Закона, за разлику од Закона о извршном поступку из 1978. године, који је фаворизовао дужника и Закона о извршном поступку из 2000. године, који је фаворизовао повериоца, покушао и умногоме успео да положај извршног повериоца и извршног дужника уравнотежи пружајући им, кроз бројне одредбе, могућност да заштите свој положај у извршном поступку, имајући при том, наравно у виду њихове процесне улоге, пре свега ону да извршни поверилац остварује право које је утврђено извршном исправом према извршном дужнику.

Закон је уз овакву концепцију задржао стара и увео нова решења која повећавају ефикасност и спречавају непотребно одуговлачење извршног поступка, пре свега кроз скраћивање законских рокова и поштравање процесне дисциплине за све учеснике у поступку. Важно је такође истаћи и да су бројна нова законска решења дала одговоре на отворена питања, на које је судска пракса годинама укључивала.

Младен Николић

судија Трговинског суда у Београду

СКРАЋЕНИ ИЗВРШНИ ПОСТУПАК

Одредбе чл. 252-259 Закона о извршном поступку (Сл.Гл.РС 125/04 који је ступио на снагу 23. 02. 2005. године) уређују поступак дозволе, спровођења извршења те поступања по правним лековима у тзв. скраћеном извршном поступку.

Овај поступак представља новину у ЗИП-у, а уврштен је у закон како би се убрзао поступак наплате доспелих новчаних потраживања. Чини нам се да би адекватнији назив за ову врсту поступка био „скраћени поступак наплате новчаног потраживања“, а ово из разлога што поступак у себи обухвата не само извршење (ово посебно у смислу спровођења извршења), него и доношење одлуке којом се налаже извршном дужнику да у одређеном року исплати извршном повериоцу његово новчано потраживање. Оно што је карактеристично и резервисано само за овај поступак јесте да се поводом приговора извршног дужника којим оспорава потраживање извршног повериоца, под одређеним условима не води парнични поступак него се мериторно о приговору, те тиме и о основаности и висини потраживања, одлучује у извршном поступку.

Поступак је резервисан за странке које се појављују пред трговинским судом осим када се као извршни дужник јавља физичко лице, али само поводом потраживања из уговора о комерцијалном кредиту. У овом другом случају стварно је надлежан суд опште надлежности. Основ за дозволу извршења и спровођење скраћеног извршног поступка може представљати свака веродостојна исправа којом извршни поверилац на несумњив начин доказује постојање, износ и доспелост свог новчаног потраживања, с тим што закон поједине веродостојне исправе издваја и таксативно набраја.

С обзиром да се скраћени извршни поступак углавном спроводи пред трговинским судом мишљења смо да веродостојне исправе које могу бити основ за дозволу и спровођење скраћеног извршног поступка треба рестриктивно тумачити у односу на веродостојне исправе из чл. 36 ст. 2 и 3 ЗИП-а и ту мислимо на оне веродостојне исправе из поменутог члана које нису таксативно набројане у чл. 253 ст. 1 ЗИП-а.

Наиме, у чл. 253 ст.1 закон прописује да се скраћени извршни поступак може спровести на основу сваке веродостојне исправе којом се на несумњив начин доказује постојање, износ и доспелост повериочевог потраживања, а после се таксативно набрајају веродостојне исправе.

Чл. 36 ст. 2 и 3 ЗИП-а прописује које су то веродостојне исправе у смислу овог закона и сем наведених ниједна друга (осим оних из чл. 253 ст. 1) нема својство веродостојне исправе. Додатни услов је да веродостојна исправа мора бити и погодно за извршење.

Како је циљ законодавца да увођењем скраћеног извршног поступка убрза наплату доспелог новчаног потраживања, због чега су разлози за приговор ограничени и таксативно набројани, те је осим образложеног приговора извршни дужник у обавези да уз приговор поднесе и доказе (писмене) који су једнаке снаге (у смислу доказног средства) као и исправе које је приложио извршни поверилац, то сматрамо да се скраћени извршни поступак не би могао спроводити на основу следећих веродостојних исправа: фактуре, извода из пословних књига за цену комуналних услуга, испоруку воде, топлотне енергије, одвоз смећа и сл. услуге, банкарске гаранције, акредитиве и обрачун камате.

Ово из разлога што се из наведених исправа не може на несумњив начин доказати постојање потраживања, а што се показало у судској пракси, посебно код фактуре, извода из пословних књига, те обрачуна камате, с обзиром да је реч о једностраним акатима извршног повериоца. Како је законодавац у чл. 253 ст. 1 ЗИП-а за скраћени извршни поступак предвидео доспелу, безусловну банкарску гаранцију и доспели безусловни акредитив, тиме је направио јасну разлику од банкарске гаранције и акредитива из чл. 36 ст. 2 ЗИП-а и на тај начин дао већу доказну снагу у односу на поменуте исправе из чл. 36 ст. 1 ЗИП-а.

Треба имати у виду циљ да скраћени извршни поступак буде ефикасан па су зато ограничени разлози за приговор, те стога када Веће из чл. 258 ст. 1 ЗИП одбије или одбаци приговор извршног дужника жалба нема суспензивно дејство. Из наведених разлога сматрамо да би у пракси трговинских судова као веродостојне исправе на основу којих се може спровести скраћени извршни поступак исте требало свести на оне из чл. 253 ст. 1 ЗИП-а.

Осим одговарајуће веродостојне исправе, неопходан услов за спровођење скраћеног извршног поступка јесте да у предлогу за извршење извршни поверилац изричито назначи да предлаже спровођење скраћеног извршног поступка. У случају да то не учини, а уз предлог је поднео одговарајућу веродостојну исправу суд ће дозволити извршење и спроводити га али према правилима која важе за извршење на основу веродостојне исправе (чл. 36 и чл. 21 ЗИП-а). Уколико би пак извршни поверилац предложио дозволу и спровођење скраћеног извршног поступка и то изричито назначио у свом предлогу, а уз предлог приложио веродостојну исправу на основу које се не може спроводити овај поступак, мишљења смо да би овакав предлог требало одбити као неоснован. Ово из разлога што се поступак може спровести на основу веродостојних исправа из чл. 253 па произлази из те одредбе да се на основу неких других веродостојних исправа не може спроводити, а онда је и одлука суда у наведеном смислу мериторна.

Решење којим суд усвоји предлог извршног повериоца извршни дужник може побијати приговором у року од 3 дана од пријема решења, а о приговору одлучује Веће од троје судија првостепеног суда који је донео решење о извршењу. Извршни поверилац, у случају да суд одбије или одбаци његов предлог, ту одлуку првостепеног суда може побијати жалбом у року од 3 дана, а о жалби одлучује другостепени суд.

Разлози за приговор су ограничени и таксативно набројани те из наведеног произлази да други разлози које би евентуално износио извршни дужник (осим оних из чл. 256 ст. 2 ЗИП-а) не би били дозвољени, те тиме не би ни били предмет оцене од стране Већа од троје судија првостепеног суда. У пракси ће се ипак дешавати да извршни дужник изнесе у приговору и разлоге ван оних које закон прописује, а који би ипак могли чинити приговор основаним – на пример, у ситуацији ако суд начини пропуст приликом дозволе извршења, те дозволи извршење на предлог странке која није предвиђена чл. 252 ЗИП-а или дозволи извршење у скраћеном извршном поступку на основу неодговарајуће веродостојне исправе. Тада би ипак Веће од троје судија морало узети у обзир и ове разлоге изнете у приговору, те донети одговарајућу одлуку, имајући у виду да судија појединац приликом дозволе извршења не сме чинити повреду поступка (сходно примени ЗПП-а).

Осим што су разлози за приговор ограничени, закон изричито прописује да је обавеза извршног дужника да уз приговор поднесе и доказе који су таксативно набројани. Из одредбе чл. 257 ЗИП-а произлази да су докази које је у обавези да уз приговор приложи извршни дужник у најмању руку једнаке снаге као и веродостојне исправе које је уз предлог приложио извршни поверилац. Оно што поступак чини ефикасним јесте обавеза Већа првостепеног суда да о приговору одлучи у року од 8 дана од дана пријема приговора у суду, а посебно то што, у случају да Веће приговор одбије или одбаци, евентуална жалба извршног дужника на одлуку Већа не задржава извршење.

Уколико пак Веће првостепеног суда усвоји приговор, укинуће решење о извршењу по скраћеном извршном поступку у делу којим је одређено извршење и даљи поступак ће се наставити у парници као поводом приговора против платног налога.

Другостепени суд који је надлежан да одлучује по жалби извршног дужника против одлуке Већа првостепеног суда којом му је одбијен или одбачен приговор такође је обавезан да одлуку донесе у року од 8 дана од дана када је предмет примљен у том суду. Одлука другостепеног суда може да буде потврђивање решења Већа првостепеног суда или укидање (дакле другостепени суд не може преиначити одлуку Већа првостепеног суда). У случају да је решење Већа првостепеног суда укинато, постоји разлика у даљем поступку и то: ако је Веће првостепеног суда приговор одбацило, предмет се враћа Већу првостепеног суда на поновно одлучивање, а ако је пак приговор одбијен као неоснован, тада другостепени суд укидајући решење, доноси одлуку да се поступак настави пред надлежним првостепеним судом у парници као поводом приговора против платног налога и истовремено ставља ван снаге решење о извршењу које је донето у скраћеном извршном поступку у делу којим је одређено извршење.

Може се приметити да је у суштини реч о тзв. документованом поступку у коме извршни поверилац веродостојном исправом одређене доказне снаге (несумњиво) доказује постојање висине и доспелост свог новчаног потраживања према извршном дужнику, али извршни дужник уколико изјављује приговор, ду-

жан је да основаност свог приговора (разлоге) поткрепи писменим доказима које закон таксативно набраја.

Било би важно да судови у пракси направе разлику у погледу веродостојних исправа на основу којих се може спровести скраћени извршни поступак у односу на оне које су основ за дозволу и спровођење извршења на основу веродостојне исправе, јер ће се у супротном изгубити сврха која се хтела постићи увођењем скраћеног извршног поступка.

ПРОДУЖЕНИ ПОСТУПАК ИЗВРШЕЊА РАДИ НАПЛАТЕ НОВЧАНОГ ПОТРАЖИВАЊА

Поступак прибављања и објављивања података о имовини извршног дужника представља новост у нашем извршном поступку, а од раније постоји у законима појединих европских држава, па се у том смислу одредбе ЗИП-а од чл. 92 закључно са чл. 97 ослањају на Немачки грађански законик.

Чест проблем у поступку извршења ради наплате новчаног потраживања, који се огледа у чињеници да извршни дужник прикрива своју имовину или податке о истој, због чега се извршни поверилац доводи у ситуацију да и поред постојања извршне исправе, те решења о извршењу и спроведених одређених извршних радњи није намирио своје потраживање, надамо се да ће бити превазиђен управо уношењем наведених одредаба у ЗИП-у.

Извршни поверилац може користити право да стави захтев суду за добијање података о имовини извршног дужника уколико је покренуо извршни поступак, уколико је суд донео решење о извршењу и ако, упркос предузетим појединим извршним радњама (нпр. покушају пописа покретних ствари), извршни поверилац није у потпуности намирио своје новчано потраживање. Дакле, извршни поверилац или није намирио ни делић свог потраживања, или је намирио нпр. претежни део (80%), али није намирио целокупно потраживање.

По захтеву извршног повериоца, суд пред којим је започет поступак извршења, решењем налаже извршном дужнику да у року од 10 дана суду достави изјаву о својој имовини (примереније би било да је закон предвидео да суд овај налог издаје извршном дужнику у форми закључка, јер је ипак реч о управљању поступком). Истим решењем суд треба да упозори извршног дужника да подаци које достави морају бити прецизни, у смислу идентификације имовине, да се подаци достављају у писменој форми, да ће суд одредити рочиште ради давања изјаве о имовини уколико извршни дужник не достави писмену изјаву, да уколико се извршни дужник не одазове на рочиште, може бити и приведен. Суд ће посебно упозорити извршног дужника на последице давања непотпуних или нетачних података, тј. на кривично правну одговорност.

Ако извршни дужник не поступи по налогу суда и не достави писмену изјаву о својој имовини, или у остављеном року од 10 дана сам не приступи суду ради

давања изјаве о имовини (за шта нема препрека по нашој оцени), суд ће решењем (опет би примереније било да се рочиште заказује закључком) одредити рочиште и позвати извршног дужника ради давања изјаве о имовини на записник пред судом. Истим решењем извршни дужник се упозорава да пре заказаног рочишта може доставити писмену изјаву о имовини или да ће бити принудно доведен ако не приступи рочишту.

Примерак писмене изјаве извршног дужника, односно записника који је сачињен пред судом, суд доставља извршном повериоцу који тако стиче могућност да предложи да се започети поступак извршења настави и спроведе на имовини извршног дужника која му до тада није била позната, или да суд промени средство извршења, односно да донесе ново решење о извршењу у случају да је протекло рок из чл. 8 ст. 6 у вези са ст. 4 ЗИП-а.

Оно што за сада не чини тзв. продужени поступак извршења у потпуности ефикасним и делотворним јесу последице за извршног дужника у случају да да непотпуне или нетачне податке односно, да одбије да да податке о својој имовини (ову последњу варијанту закон уопште не помиње).

То за последицу има претпоставку да је давањем нетачних или непотпуних података извршни дужник довео у заблуду извршног повериоца, због чега он не може да наплати своје потраживање и стим у вези извршни поверилац или друго заинтересовано лице могу покренути кривични поступак против извршног дужника. Највероватније би се кривични поступак водио ради евентуалног кривичног дела преваре, али нисмо сигурни да је садашње решење из чл. 94 ЗИП-а најбоље и да се радње извршног дужника могу квалификовати као кривично дело преваре. Боља заштита извршног повериоца постигла би се када би Кривични законик Републике Србије предвидео посебно кривично дело за лице које одбије да да податке о својој имовини или које да непотпуне или нетачне податке, а по налогу суда у извршном поступку.

Судови су сада дужни да воде књигу извршних дужника у коју се евидентирају како лични подаци извршног дужника, тако и подаци (изјава или записник) о његовој имовини. Реч је о јавној књизи, те свако заинтересовано лице има право захтевати увид у књигу, односно доставу обавештења о томе да ли је одређено лице уписано у књигу и ако јесте, да тражи податке о том упису. Наведено представља једно од највећих вредности овог новог поступка, јер лица која ће као извршни дужници бити евидентирани у књизи извршних дужника ризикују да трећа лица (посебно банке и други привредни субјекти) која ће пре уласка у неки пословни или финансијски аранжман са тим лицем проверити да ли је оно можда евидентирано у књизи извршних дужника. Уколико установе да јесте, највероватније ће одустати од закључења неког посла или финансијског аранжмана са тим лицем. Као последицу наведеног можемо очекивати да ће извршни дужници уредније измиривати своје обавезе.

Пре самог уписа у књигу извршних дужника суд доноси посебно решење о упису (наведено произлази из одредбе чл. 97 ст. 1 ЗИП-а), а које решење извршни

дужник може побијати приговором у року од 3 дана, с тим да о приговору одлучује Веће од троје судија истог (првостепеног) суда.

У самом закону постоји несагласност тј. супротност између одредаба чл. 95 ст. 2 и чл. 97, с обзиром да поменути чл. 95 ст. 2 обавезује суд да у року од 3 дана од пријема изјаве извршног дужника, односно сачињавања записника изврши упис у књигу извршних дужника, док је чланом 97 прописано да суд доноси посебно решење о упису, да се исто доставља извршном дужнику који га може побијати приговором у року од 3 дана од дана достављања, те да изјављени приговор задржава упис извршног дужника у књигу извршних дужника. Из наведеног произлази, да је одредба чл. 95 ст. 2 непримењива и да судови не могу испоштовати прописани рок за упис у књигу извршних дужника.

Требало би изменити поменуте одредбе закона тако што би суд решење о упису доносио у року од 3 дана од пријема изјаве, односно сачињавања записника, а упис у књигу вршио одмах по доношењу решења о упису, при чему је природно да у том случају приговор не би задржавао упис у књигу извршних дужника.

На крају треба напоменути да постоји новина и у чл. 79 ст. 2 ЗИП-а, а коју треба разликовати од продуженог поступка извршења ради наплате новчаног потраживања, јер је у члану 79 ст. 2 реч о праву извршног повериоца да предложи суду у случају безуспешног пописа покретних ствари (тзв. немаштина) да позове извршног дужника и тражи од њега обавештење о месту где се могу пронаћи његове покретне ствари уз претњу новчаног кажњавања, с тим што је обавеза извршног повериоца да учини вероватним да извршни дужник зна где се налазе ствари које нису пронађене. Није дакле реч о прибављању података о имовини (покретна, непокретна) извршног дужника која није позната извршном повериоцу, него је реч о прибављању обавештења о месту где се налазе покретне ствари извршног дужника. У сваком случају обе новине побољшавају положај извршног повериоца у поступку извршења и пружају могућност да извршни поверилац оствари свој основни циљ, а то је да буде намирен у свом новчаном потраживању.

НОВИНЕ У ЗАКОНУ О ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ У ИЗВРШЕЊУ НА НЕПОКРЕТНОСТИ

Извршење на непокретности у новом Закону о извршном поступку регулисано је у другој глави трећег дела који се односи на извршење ради наплате новчаног потраживања. Овом приликом указаћу само на оне одредбе у новом ЗИП-у које су новина у односу на ранији Закон о извршном поступку (Службени лист СРЈ бр. 28/00, 73/00 и 71/01), а који се иначе још примењује на све поступке извршења и обезбеђења започете до дана ступања на снагу новог ЗИП-а.

Једна од одредаба у новом ЗИП-у која није постојала у претходном јесте одредба чл. 101 која се односи на непокретност у сусвојини извршног дужника. Том одредбом, између осталог, прописано је ставом 1 да ће суд одредити извршење на непокретности на којој је извршни дужник сувласник ако постоји сагласност других сувласника, а ставом 2 да ће уз сагласност свих сувласника, суд одредити извршење продајом целе сувласничке непокретности трећем лицу или неком од сувласника. Мишљења сам да ова новина у извршном поступку доста погодује извршном повериоцу, а ово посебно што ће се на јавној продаји таква непокретност продавати као целина, уз претходно прибављену сагласност свих осталих сувласника, што даје много већу могућност да се на рочишту за јавну продају појави више заинтересованих лица- јемаца за учешће на лицитацији, јер би се у том случају, по правилу, таква непокретност продавала као усељива, осим, уколико на истој нема уписаних стварних права или терета. Пре ступања на снагу новог ЗИП-а, у поступку извршења продаје сувласничког удела извршног дужника на одређеној непокретности, а на основу извршних исправа које су гласиле на новчано потраживање, таква непокретност продавала се као неусељива, с обзиром да је предмет продаје био неопредељени идеални део непокретности, а идеално сувласништво по својој правној природи даје карактер непокретности која је предмет продаје, неусељива.

Сада се на основу ове нове одредбе ЗИП-а стичу услови да и оне непокретности које су раније за потенцијалне учеснике на јавној продаји биле мање интересантне, постану итекако атрактивне, и на тај начин се избегава ситуација која се често раније јављала у пракси, а то је да су се такве непокретности где је предмет продаје идеални сувласнички део извршног дужника могле продати само у случају када би се извршни поверилац појавио као купац на име новчаног потраживања које има према извршном дужнику. У односу на давање сагласности осталих сувласника, сматрам да би таква сагласност – изјава требало да буде оверена од

стране судова и да буде неопозива не би ли се избегла свака, евентуална, злоупотреба и манипулација у поступку извршења.

Још једна од новина у новом ЗИП-у јесте она предвиђена одредбом чл. 118, која се односи на право прече куповине извршног повериоца. У случају да на непокретности није постојало ни законско ни уговорно право прече куповине, односно, уколико имаоци тог права исто нису користили, право прече куповине има извршни поверилац. Ова одредба, такође, води побољшању положаја извршног повериоца у поступку јавне продаје непокретности, с обзиром да га на овај начин законодавац ставља у круг лица која имају право прече куповине одмах иза оних који имају законско и уговорно право прече куповине. Моменат стицања овог права у корист извршног повериоца везан је за моменат извршене забележбе решења о извршењу продајом непокретности у јавној књизи.

Даље, одредба чл. 126 новог ЗИП-а која се односи на рочиште за продају и досуђење непокретности представља на неки начин разраду и прецизирање одредбе чл. 155 ранијег ЗИП-а. Наиме, ставом 2 чл. 126 јасно се одређује ток јавног надметања и утврђује да се у односу на претходно објављену цену она може подићи највише за пет процената, а ставом 5 и 6, за разлику од ранијег ЗИП-а, прецизно је наведено да о досуђењу непокретности продате јавним надметањем суд доноси посебно решење, које се не може побити посебном жалбом, већ се разлози за жалбу на то решење могу износити у жалби на решење о продаји непокретности. На овај начин отклоњене су све недоумице до којих се долазило тумачењем одредаба чл. 155 и чл. 156 ранијег ЗИП-а. Наиме, у одредби чл. 155 није било предвиђено да суд доноси посебно решење у писменом отправку о досуђењу непокретности након обављеног јавног надметања, већ је то било прецизно наведено само у одредби чл. 156, који се односио на досуђење у случају продаје непосредном погодбом.

Оно што је такође новост у новом ЗИП-у јесте одредба чл. 128 ст. 3 и 4, који се односи на полагање цене, а тиме се, фактички, оно што се често дешавало у пракси на овај начин пренело у законску одредбу. Наиме, у пракси поступања судова у извршним предметима продаја непокретности неретко се дешавало (посебно у предметима где су се као извршне исправе појављивала решења из ванпарничног поступка о физичкој деоби) да се одржана јавна продаја покуша учинити непуноважном и неважећом, од стране сувласника непокретности као имаоца права прече куповине, тако што новчани износ који је сувласник-купац као најповољнији понудилац био у обавези да уплати на жиро рачун депозита суда од стране истог не би био уплаћен, а то би потпуно обесмишљавало јавну продају као такву и она би била проглашавана неважећом. Да би се таква појава спречила и елиминисале сваке злоупотребе, судови су у таквој ситуацији налазили решење тако што би на записнику на рочишту за јавну продају констатовали који је понудилац понудио највишу цену, истом би затим досудили предметну непокретност и оставили одређени рок за уплату новчаног износа (најчешће осам дана), те уједно констатовали да уколико исти не уплати одређени износ у року који му је одређен, да се непокретност досуђује другом по реду најповољнијем понудиоцу,

коме је остављен наредни рок од осам дана по истеку рока који је дат првом понудиоцу за уплату одређеног новчаног износа, а то се све односило и на трећег понудиоца. Сматрам да је одредбом чл. 128 став 3 и 4 ЗИП-а у потпуности регулисано питање полагање цене и отклоњена свака дилема код судова у погледу поступања за случај да на јавној продаји учествује више лица.

Одредбама чл. 130, 131 и 132 новог ЗИП-а, који се односе на губитак права на државину непокретности, исељење извршног дужника и исељење других лица, регулисано је питање увођења у посед купца у односу на непокретност која је била предмет јавне продаје, након правноснажности решења о предаји непокретности и исељења извршног дужника са свим лицима и стварима. На овај начин, оно што је по ранијем ЗИП-у било ствар судске праксе, сада је кроз наведене законске одредбе добило и конкретну форму.

Још једна нова одредба представља на рочишту погодност за извршног повериоца, а то је одредба чл. 134, која се односи на намирење досуђењем непокретности извршном повериоцу. Наиме, извршном повериоцу се даје право да у случају да су одржана два рочишта за јавно надметање на којима је констатовано да иста нису успела, односно, уколико се непокретност није могла продати непосредном погодбом, у року који је одредио суд може предложити да суд решењем досуди предметну непокретност извршном повериоцу, у ком случају се сматра да је извршни поверилац намирен у висини од 2/3 процењене вредности непокретности, у односу на висину свог потраживања. Сматрам да ова новина још више доприноси ефикасности поступка продаје непокретности и намирења извршног повериоца, с обзиром да се извршном повериоцу даје могућност избора између заказивања новог рочишта за јавну продају и досуђења непокретности у његову корист, чиме он, фактички, одлучује на који начин ће извршни поступак продајом непокретности бити окончан.

У духу одредбе чл. 134 јесте и новина предвиђена одредбама чл. 136 и 137, која се односи на предају непокретности извршном повериоцу на коришћење, тј на услове за предају, накнаду и време трајања. Овде се, у ствари, ради о једном новом праву у односу на извршног повериоца које у суштини представља и ново средство извршења ради наплате новчаног потраживања. У ситуацији када су се стекли услови за обуставу поступка извршења у смислу одредбе чл. 135 ЗИП-а, извршни поверилац може дати предлог да суд донесе решење којим ће се непокретност која је предмет продаје предати њему на коришћење уз накнаду. У решењу ће суд одредити рок на који се непокретност предаје као и висину месечне накнаде која се може остварити за коришћење непокретности, а која накнада се утврђује на основу мишљења стручног лица – судског вештака одговарајуће струке, или на основу извештаја надлежне управе прихода – пореске управе са подручја где се налази предметна непокретност.

Приликом утврђивања висине накнаде за коришћење и рока на који се непокретност предаје извршном повериоцу, суд води рачуна о висини новчаног потраживања извршног повериоца по решењу о извршењу, па се тако одређена месечна накнада урачунава у отплату дуга извршног дужника према извршном

повериоцу. Извршни поверилац може сам користити непокретност или је евентуално издати у закуп другим лицима, а у односу на исељење извршног дужника и других лица из предметне непокретности у моменту преузимања исте од стране извршног повериоца и враћања извршног дужника у посед након истека рока на који је непокретност предата извршном повериоцу на коришћење, примењују се сходно случају одредбе чл. 130-132 ЗИП-а, које се односе на губитак права на државину непокретности, исељење извршног дужника и исељење других лица.

У односу на ранији ЗИП, и то одредбу чл. 167 ЗИП-а која се односи на оспоравање потраживања, у новом ЗИП-у постоји једна важна новина предвиђена одредбом чл. 143, којом се могућност оспоравања потраживања извршног повериоца или другог лица које се намирује из продајне цене, ако је то од утицаја на његово намирење, сада ограничава у том смислу што та лица могу другом оспорити постојање потраживања, његову висину и ред по ком има право да се намири, изузев потраживања утврђеног извршном исправом. На овај начин се потраживање извршног повериоца у поступку извршења продајом непокретности извршног дужника, које је одређено и утврђено извршном исправом, чини неприкосновеним и није подложно било каквом оспоравању у поступку намирења.

Неке новине су предвиђене и код упућивања на парницу у појединим ставовима чл. 144 новог ЗИП-а, у односу на одредбе чл. 168 старог ЗИП-а. Тако је сада дата могућност суду да у извршном поступку одлучи о оспоравању потраживања лица које своје оспоравање доказује правноснажном пресудом, јавном или по закону овереном приватном исправом, чиме се фактички та ситуација у извршном поступку своди на решавање правних питања.

Такође новину представља и став 2 одредбе чл. 144 ЗИП-а којом је предвиђено да ако лице које оспорава потраживање учини вероватним постојање разлога за оспоравање, суд ће закључком упутити на парницу лице чије је потраживање оспорено, а доношење решења о намирењу лица чије је потраживање оспорено одложити до окончања парнице, а да, изузетно, суд може доношење решења о намирењу и намирење тог лица условити давањем обезбеђења. У овом случају направљен је изузетак у односу на општи принцип да „лице које нешто тврди дужно је да то и докаже“ будући да суд упућује на парницу лице чије је потраживање оспорено. Да би суд могао на овај начин поступити, неопходно је да лице које је оспорило потраживање учини вероватним постојање разлога за оспоравање, а сам извршни суд цени те разлоге и може решењем наложити лицу чије је потраживање оспорено да положи одређено јемство, односно на тај начин условити доношење решења о намирењу и намирење тог лица давањем обезбеђења. Висину јемства одређује суд, при томе ценећи чињенично стање у списима предмета. Уколико лице које је упућено на парницу у року који му је за то одређен не докаже да је парницу покренуло, односно извршном суду не достави обавештење да је тужба поднета и не приложи копију тужбе са пријемним печатом суда, сматраће се да потраживање није ни оспорено, и поступак извршења биће настављен. Пресуда донесена у парници о оспореном потраживању делује према свим странкама, односно, и против извршног дужника и свих извршних поверилаца.

И став 7 чл. 144 новог ЗИП-а представља новину у односу на одредбу чл. 168 старог. Наиме, на предлог лица чије је потраживање оспорено, суд може одлагање решења о намирењу и намирење потраживања тог лица условити давањем обезбеђења за штету коју би то лице могло претрпети због одлагања намирења, а ако лице које је оспорило потраживање не да одговарајуће обезбеђење у року који му је одређен, сматраће се да потраживање није оспорено, а лице чије је потраживање било оспорено има право на накнаду штете коју је претрпело због неоснованог оспоравања потраживања ако је оно било учињено једино ради тога да му се штети или му смета у извршавању и остварању његових права. На овај начин дата је могућност лицу чије је потраживање оспорено да предложи суду да донесе решење којим би се одлагање доношења решења о намирењу и намирење његовог потраживања условило давањем јемства (обезбеђења) за штету коју би могло претрпети због одлагања. Уколико суд усвоји такав предлог, а лице које је оспорило потраживање не уплати одговарајући износ јемства у року који му је одређен по решењу суда, поступак извршења ће се наставити као да оспоравања није ни било. Такође, лице чије је потраживање било оспорено има право да захтева накнаду штете због неоснованог оспоравања потраживања и то према лицу које је учинило оспоравање, ако су разлози за оспоравање били такви да су истакнути само да би то лице било онемогућено, односно, да би му се засметало у извршавању и остварењу његових права на намирење.

У потпуности нову одредбу у односу на стари ЗИП представља и одредба чл. 153 ЗИП-а која се односи на извршење на непокретности која није уписана у јавну књигу, којом је ст. 1 одређено да ако на подручју на коме су установљене јавне књиге непокретност није уписана, извршни поверилац уз предлог за извршење мора поднети исправе на основу којих се може извршити упис; ставом 2 одређено је да по пријему предлога за извршење и исправа на основу којих се може извршити упис, суд без одлагања исправе достави суду, органу или организацији која води регистар ради уписа, и застане са поступком док поступак уписа не буде окончан; ст.3 одређено је да ако извршни поверилац у предлогу за извршење као предмет извршења предлаже зграду или део зграде који нису уписани у јавну књигу, уз изјаву да се упис не може извршити у смислу ст. 1 и 2 овог члана, суд ће решењем дозволити извршење на непокретности у ванкњижној својини извршног дужника, ако извршни поверилац достави или означи, као доказ о ванкњижној својини, грађевинску дозволу која гласи на име извршног дужника или, ако грађевинска дозвола не гласи на име извршног дужника, исправе о правним пословима које воде стицању својине извршног дужника. Сматрам да је на овај начин јасно и недвосмислено регулисано питање поступања суда у случају када извршни поверилац предложи извршење на непокретности која није уписана у јавну књигу, а на подручју на коме су установљене, односно, постоје јавне књиге. Наиме, у тој ситуацији постоји обавеза на страни извршног повериоца да уз предлог за извршење мора поднети исправе на основу којих се може извршити упис непокретности чија се продаја предлаже у јавну књигу, и те исправе се прилажу у изворнику или овереном препису, а суд коме је поднет такав предлог за извршење

доставља исправе надлежном органу који води јавну књигу-регистар са захтевом да исти изврши упис, и тада се застаје са даљим током поступка извршења док упис не буде спроведен. Исправе које би биле подобне за упис непокретности која није уписана у јавну књигу јесу правноснажно решење о грађевинској и употребној дозволи, оверени уговор о купопродаји, уговор о поклону, уговор о доживотном издржавању, правноснажно решење о наслеђивању, оверени уговор о замени непокретности, као и друге исправе, а у сваком случају, важно је да се достави потпун низ исправа на основу којих се може извршити упис, како саме непокретности чија се продаја предлаже тако и својине на име и у корист извршног дужника.

Уколико извршни поверилац не располаже свим исправама да би се упис предметне непокретности могао извршити, приложиће изјаву да се упис не може извршити у смислу ст. 1 и 2 чл. 153 ЗИП-а, и у том случају суд ће донети решење о извршењу продајом непокретности у ванкњижној својини извршног дужника, а неопходно је да, претходно, извршни поверилац достави, или да суд на његов предлог, прибави исправе које могу бити основ стицања својине у корист извршног дужника, и то обавезивањем извршног дужника или трећег лица да достави исправе из става 3 овог члана, претњом новчаног кажњавања или чл. 45 ЗИП-а, односно обавезивањем надлежног органа да достави те исправе. Овде се поставља питање ко треба да да изјаву да се упис непокретности не може извршити у смислу ст. 1 и 2 овог члана. Логично је да ову изјаву може дати само онај орган, организација или суд који су надлежни за упис, односно, код којих се води регистар уписа, и то након што оцени ваљаност и подобност поднетих исправа. Када суд дозволи извршење на непокретности која се не може уписати у јавну књигу, у складу са ставом 3 овог члана, у условима за јавну продају биће посебно назначено да се ради о ванкњижној својини, а уместо забележбе биће извршен попис на начин предвиђен чланом 152 ст. 3 и 4 овог закона. То значи да ће суд извршити попис такве непокретности и на рочиште за попис позвати извршног повериоца, извршног дужника и лица са чијим се непокретностима граничи та непокретност, а записник о попису има значај уписа извршења и објављује се на огласној табли суда.

Оно што није изричито регулисано одредбом чл.153 ЗИП-а јесте питање извршења на бесправно саграђеним објектима. Наиме, у ситуацији када код нас постоји одређени број непокретности које су нелегаллизоване или се налазе у поступку легализације пред надлежним органом управе, поставља се питање да ли се може спровести извршење продајом таквих непокретности. Мишљења сам да може и да би у том случају суд свакако морао, пре него што дозволи извршење, да прибави одређене писмене доказе, било од самог извршног повериоца било надлежног органа који води поступак легализације везан за утврђење правног статуса и карактера таквог објекта, односно, суд би морао да расправи питање ванкњижног власништва извршног дужника у односу на исти. При томе, цениће се да ли је извршни дужник само поднео захтев за легализацију, да ли је од стране управног органа донета нека одлука поводом таквог захтева, да ли је евентуално

окончан поступак легализације доношењем правноснажног решења, а све те околности и чињенице би морале бити вредноване у фази утврђења вредности предметне непокретности од стране судског вештака грађевинске струке у смислу одредбе чл.112 ЗИП-а, као и колико таква непокретност мање вреди с обзиром на то да се ради о бесправно изграђеном објекту, сходно одредби чл.113 ст.1 ЗИП-а.

ЗАКЉУЧАК

На крају могу да закључим да већина новина у одредбама новог ЗИП-а које се односе на извршење на непокретности представљају добро решење и воде побољшању положаја извршног повериоца у поступку извршења, и доприносе ефикасности самог поступка и бржем намирењу извршног повериоца. Поједине одредбе прецизирају и појашњавају неке чланове старог ЗИП-а, а сада су одредбама новог ЗИП-а нека питања која су раније била решавана кроз праксу судова добила конкретну законску форму: рецимо, увођење у посед и предаја непокретности – која је била предмет продаје – купцу, након правноснажности решења о предаји и исељење извршног дужника са свим лицима и стварима, или питање полагања цене и досуђења предметне непокретности у ситуацији када је на рочишту за јавну продају учествовало више лица, односно понуђача.

Једна од најспорнијих нових одредби је одредба чл.101 која се односи на непокретност у сусвојини извршног дужника, и која је у досадашњој примени новог ЗИП-а изазвала велике дилеме и различита тумачења, како од стране првостепених, тако и другостепених окружних судова, па сматрам да би поводом тог члана можда требало иницирати поступак измене ЗИП-а у том делу, посебно ст. 1 чл. 101, како би биле отклоњене све недоумице и како би се усагласила судска пракса по том питању.

У сваком случају, нове одредбе ЗИП у делу извршења на непокретностима добре су и позитивне, а сама њихова примена кроз рад и поступање судова потврдиће прави значај и домаћај тих одредаба.

НОВИНЕ И ДОМАШАЈ ОДРЕДАБА ЗИП-а КОЈЕ УРЕЂУЈУ ПОСТУПАК ИЗВРШЕЊА НА НЕПОКРЕТНОСТИМА

Основна начела која се морају испоштовати у поступку извршења јесу ефикасност и правна сигурност. То је најбољи одраз заједничког циља суда и повериоца, да се што пре дође до намирења. Када су ова два критеријума задовољена, може се говорити о добром закону који служи својој сврси. Овај рад неће обухватити фазу поступка која се односи на намирење повериоца, јер та правила чине посебну целину и неопходан су формалан корак за окончање поступка и за конституисање стварних права на непокретности која је предмет извршења.

Циљ овог рада је да укаже како на добра решења новог закона, тако и на решења која нису добра. Акцент ће бити на одредбама ЗИП-а које треба мењати како би се постигло прокламовано решење – брзо и ефикасно намирење уз гарантовану правну сигурност.

Специфичност поступка на непокретностима у многоме је узрокована вредношћу потраживања повериоца које се намирује и значајем које непокретности због своје вредности као и посебног режима стицања права на непокретности имају за дужника (ЗИП као *lex specialis* посебно уређује режим стицања права својине и других изведених стварних права на непокретностима).

I У овом раду само напомињемо да се многи проблеми могу решити изменама одредаба које се односе на доставу писмена странкама, посебно дужнику. Променом начина достављања (пуномоћник за пријем писмена који ће се поставити дужнику), створила би се таква правна и фактичка ситуација коју би било далеко лакше контролисати него до сада, поступање би се драстично убрзало и олакшало, круг могућих проблема такође би био сужен. Јасно је да овакав приступ захтева измену и других прописа и институционалну реорганизацију, али то нису немогући задаци да би се унапред одустало од решавања изложеног проблема.

II Рокови у којима суд поступа и у којима су странке дужне да поступају јесте проблем који се природно везује за проблем достављања. Ако нема ефикасно уређеног поступка достављања, прописани рокови су обесмишљени.

Скрећем пажњу на дужину само појединих рокова, а посебно на рок од 30 дана за одржавање рочишта за продају непокретности након објаве закључка о продаји, као и на рок за уплату цене постигнуте на лицитацији. Не постоји посебан разлог да се ови рокови одреде са дужином која повериоцу у највећем броју случајева значи одуговлачење времена намирења. Када се ове одредбе поставе у

раван са одређеним правима дужника на изјављивање правног лека у посебним фазама поступка, стећи ће се јаснија слика о чему је заправо реч.

III Члан 101 ЗИП-а обрађује права сувласника на некретности која је предмет извршења. Током овог семинара пуно се говорило о лошој редакцији текста овог члана закона и дата су смислена образложења како треба тумачити ову законску одредбу. Ипак, ситуација да се мора користити тумачење није сама по себи добра и увек је боље имати прецизан текст који не оставља дилеме шта је права намера законодавца, него и најбоље могуће тумачење. Стога је измена текста овог члана закона ипак најбоље решење. У односу на важећи текст одредбе члана 101 ЗИП-а не видим ниједан оправдан разлог да се сувласницима некретности да оваква законска бенефиција и да се поверилац онемогући да се намири из имовине која је у режиму сувојине. Оно што овде треба разјаснити јесте који су све интереси у оптицају – то су интерес повериоца, интерес дужника и интерес осталих сувласника. Примат је дат интересима сувласника а не интересу повериоца. Ab experto много је праведније и боље решење, када се већ ради о повериоцу који је своје право на намирење стекао у законитом поступку, да се за овакве ситуације пропише једна друга врста ограничења – да се поверилац након доношења решења о извршењу и извршене процене вредности конкретне непокретности која је предмет извршења, може само уписати као сувласник на некретности у сразмери коју је имао дужник (апстрахујући сада ситуацију да део непокретности у сувласништву дужника вреди више од потраживања повериоца, пошто за ту ситуацију постоји одговарајуће законско решење). Треба оставити повериоцу да сам препозна свој интерес и ако га има, да покрене поступак деобе некретности као и сваки други сувласник, када постане сувласник уместо дужника на делу непокретности која је била предмет извршења.

IV Чланови 108 и 109 ЗИП-а садрже прецизно одређена права која се стичу у поступку и ово је добро решење законодавца са становишта правне сигурности јер не оставља могућност за накнадна тумачења правног положаја имаоца права на непокретности која је предмет извршења.

V Одредба чл.112 ЗИП-а остала је без свог стварног садржаја. Наиме, не постоји санкција за повериоца који не постави захтев за утврђивање вредности непокретности која је предмет извршења, нити је прописан рок у ком поверилац треба да стави захтев за утврђивање вредности непокретности. Суд не добија овом одредбом никакву олакшицу, предмет је и даље у раду а поступак не може бити окончан.

Када је у питању други став овог члана закона, у пракси се врло ретко примењује „други погодан начин“. Док сами првостепени судови не разраде технику која би те друге начине учинила ефикасним у поступку, ово ће остати погодност која једноставно у пракси поступајућих судија не живи.

Један од могућих „других начина“ јесте процена некретности коју врше порески органи приликом процене тржишне вредности непокретности за потребе пореских поступака. Када би се ова решења уградила као алтернатива вештачењу,

сви би могли да буду на добитку. Терет ризика лоше процене превалио би се на дужника који би сносио трошкове процене ако жели да се она утврди вештачењем, као што је то случај код процене вредности покретних ствари. Једна врста доследности у примени правила која у закону већ постоје тако би решила проблеме о којима се говори у овој тачки рада.

VI Члан 114 ЗИП-а Када је реч о роковима, тада би вредело прописати да се о правном леку незадовољне стране када је у питању решење о утврђивању вредности непокретности која је предмет извршења, мора решити у року од 15 дана од дана пријема побијане првостепене одлуке у суду који је надлежан да решава о правним лековима. Ово стога јер се тачно зна о чему суд одлучује и не може се проширити круг проблема о којима треба да се решава у жалбеном поступку.

VII Члан 116 ЗИП-а Закључак о продаји јесте оно писмено које у великој мери одређује даљи ток поступка и добро је да је закон детаљно прописао његову садржину. Оно што би могло бити промењено јесте дужина рокова које закон прописује. Ко се штити овим роковима? Поверилац ионако једва чека да буде намирен, ови рокови и разлог њихове дужине за њега су неразумљиви и обично су питања већине поверилаца усмерена на то како да се ти рокови скрате, има ли начина да се они избегну! Променом начина достављања (пуномоћник за пријем писмена који ће се поставити дужнику) овај рок може бити преполовљен на 15 дана. У том року могу да се огласе и држава и заложни поверилац, а може се извршити и оглашавање продаје у дневној или специјализованој штампи. И даље имамо ефикасност, брзину и правну сигурност.

VIII Члан 118 ЗИП-а Ова законска новина не представља добро решење законодавца иако највише штити повериоца (нажалост, могуће су и такве ситуације!). Наиме, ако већ постоји право прече куповине које је прописано посебним законом о промету непокретности, давати повериоцу то исто право овим законом значи потпуно демотивисање евентуалног купца који није странка у поступку. Поставите себи питање зашто бисте као понудилац лицитирали, а да онда поверилац који мирно посматра лицитацију каже “ја купујем непокретност”?

Сврсисходније решење било би да и поверилац лицитира као и сви други понудиоци ако непокретност која је предмет извршења повериоцу вреди више него његово потраживање.

IX Члан 123 ЗИП-а опет ствара једну лошу ситуацију а нејасно је зашто се поверилац искључује из могућности да лицитира ако нема других понудилаца. Анализирајмо ову ситуацију из угла странке која од адвоката тражи правни савет шта да ради у оваквој процесној ситуацији. У пракси се поверилац одлучује да за сваки случај води са собом лице које ће, да се не би изгубила могућност да се непокретност која је предмет извршења прода на заказаном рочишту, фингирати заинтересованог купца. Поверилац се упушта у нешто што не верујем да би законодавац подржао да је о овој ситуацији пажљиво промислио, поготову ако се има у виду правило из одредбе чл. 118, које повериоца ставља у сасвим другу позицију. Само стварање могућности за настанак оваквих случајева лоше је и не сме се дозволити да таква ситуација траје.

Предлаже се потпуна измена ове законске одредбе јер она у свом садашњем облику само ствара проблеме а никако не доприноси ефикасности поступка нити правној сигурности. Поверилац се мора ставити у позицију да може да лицитира без обзира на број понудилаца – нити један, или 100 понудилаца, свеједно је, важно је да поверилац који то жели може да лицитира. У том смислу ваља изменити и одредбу члана 126 став 2 да би поверилац могао бити тај понудилац.

Х Одредбе које уређују поступак досуђења и предаје непокретности такође треба да претрпе одређене измене. Конкретно, требало би спојити фазе доношења решења о досуђењу са предајом непокретности. Од дана правноснажности решења о досуђењу требало би прописати рок за добровољно исељење, по узору на парациони рок из кондемпнаторних одлука по одредбама ЗПП-а. Тиме би се поступак максимално убрзао а постојао би елемент правне сигурности и заштите права дужника, који може да изјави предвиђени правни лек. При том се не заборавља важно правило за стицаоца некретнине лицитацијом. Правноснажност решења о досуђењу јесте тренутак за који треба везати заштиту права купца. Овде такође долази до изражаја брзина одлучивања суда по правном леку па предлажемо исто решење као и у тачки VI овог рада – прописати да се о правном леку незадовољне стране, када је у питању решење о досуђењу непокретности која је предмет извршења, мора одлучити у року од 15 дана од дана пријема побјане првостепене одлуке у суду који је надлежан да решава питања правних лекова.

С тим у вези су и одредбе чл. 129-133 ЗИП-а и пошто се ради о новом концепту, јасно је да би ове одредбе морале бити измењене у наведеном правцу. И одредба члана 134 тада би добила један други смисао и када се говори о непокретности на којој постоји сувласништво и када се посматра право повериоца да учествује у лицитацији.

ХИ Полагање цене би требало извршити у краћем року, опет је рок несразмерно дуг с обзиром на оно што се у овој фази поступка решава. Зашто би купац цену требало да уплати тек за 30 дана, ако је већ самим закључком о продаји све у поступку припремљено? Скраћени рок омогућио би да у поступку учествују само лица која су себи припремила терен и која имају стварну намеру да уплате цену. Овај рок би требало да не буде дужи од 8 дана и сви би тиме могли бити задовољни. (Овај мој закључак је током семинара реаливизован, јер су неки од учесника објаснили да у ситуацији када купац треба цену да исплати преко износа оствареног кредитом од комерцијалне банке, рок мора бити довољно дугачак да би се сврха остварила).

У вези са овим проблемом појавило се једно питање на претходним семинарима а које се тиче усаглашености одредаба које се тичу ситуације када се понуђена цена не уплати у року који је суд купцу оставио за уплату. Члан 122 ЗИП-а у последњем ставу каже да ће се понудиоцима чија понуда није прихваћена вратити јемство одмах по закључењу јавног надметања. Али, у члану 128 став 5 говори се о ситуацији да се после првог понуђача који није уплатио цену, непокретност која

је предмет извршења досуђује другом по реду понуђачу, који је у међувремену требало да прими назад положени износ јемства. Ако се јемство врати, не може се поступати тако да се измире трошкови нове продаје и не може се надокнадити евентуална разлика између цене постигнуте на ранојој и новијој продаји. Очигледно је међусобно несагласје ових законских одредаба и да ова ситуација није одржива. Она речито показује колики је значај закључка о продаји којим се учесници у поступку упознају са предстојећом процедуром приликом продаје некретнине која је предмет извршења.

Да би се ова законска несагласност отклонила, пожељно је закључком о продаји навести да се у овим случајевима неће вршити повраћај предујма лицитантима до доношења правноснажног решења о досуђењу.

XII Одредба члана 135 ЗИП-а добро је решење, уз измену дела норме која се односи на примену члана 118 ЗИП-а. Такође и одредбе чланова 136 и 137 представљају корисну и практичну новину јер повећавају степен извесности да ће се доћи макар и до делимичног намирења потраживања повериоца.

На крају, овај рад, као мали резиме законских новина, представља покушај да се у једном врло важном сегменту Закона о извршном поступку дође до решења која би задовољила интересе повериоца као странке за брзо и ефикасно намирење његовог потраживања, а која би са друге стране суду олакшала вођење поступка, јер би одредбе биле међусобно усклађене, редакцијски коректно урађене, чиме би се смањио простор за различито решавање истих или сличних случајева, док би истовремено била очувана правна сигурност за све учеснике у поступку.

САДРЖАЈ

Јасмина Станков-Бабић

судија Општинског суда у Зрењанину

Лидија Каралејић

менаџер канцеларије Друштва судија Србије 5

Бранко Радосављевић

судија Општинског суда у Лазаревцу 15

Александра Васиљковић

судија Четвртог општинског суда у Београду 25

Младен Николић

судија Трговинског суда у Београду 35

Зоран Рогић

судија Четвртог општинског суда у Београду 41

Владимир Недељковић

адвокат из Зрењанина 49

